

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

2-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, november 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Tanácskozás a városi tisztviselők fizetésrendezéséről.
Döntő minisztertanács előtt.
Szerelem az utcán.
A szabadkai bűnpör.
Steinheilné az esküdszék előtt.
Winckler István és Laucsik Máté.
Megszökött urinő.

A döntő minisztertanács.

Arad, november 3.

(Politikai tudósítónktól.) Holnap újra minisztertanács lesz, — s a többiek fölött való jelentőségét az adja meg, hogy végkép konstatálják a koalíció további főtartására, a kooperáció megteremtésére irányuló kísérletek sikertelenségét. Olyan eseményeknek a prológusa lesz ez a nap, amely után végre történnie kell valaminek. Előre kell, hogy vigye ez a tanácskozás legalább egy lépéssel a válság ügyét, mert hiszen azzal mindenki tisztában van, hogy amint most állunk, ez így tovább nem maradhat.

Es amint ez a nap előreveti az árnyékát, a politikában egyszerre minden elesöndesül. Új kibontakozási tervekről nem beszélnek, a kooperációs kísérletet lemosolyogják, új tervekről nem hallani. Csend van és mozdulatlan a fórumon, mely hasonlít most a szeliden nyugvó tengerhez, amelynek mélyén tátongó örvény kavarg. De ki látna bele a tenger mélyébe, ki tudná, hogy micsoda mozgalom kerekedik ott?

Es az együttműködési kísérletek sikertelensége után a helyzet újra Kossuth Ferenc cselekvésétől vár irányítást; ha nem is egészen, jórészt tőle függenek a fejlemények a magyar politikában. Kossuth Ferenc is, miként a mitológiai Herkules, eljutott addig a bizonyos keresztutig. De a fiatal Herkulesnek, aki már csecsemőkorában két óriás kígyót fojtott meg, sokkal könnyebb volt megtalálni a követendő irányt, mint a beteges Kossuthnak, kit öreg korában fojtogat két kígyó, recte: fojtogat pártjának két töredéke.

Es Kossuth Ferenc nem tudja mitévő legyen. Menjen balra, vagy menjon-e jobbra? Szubjektív érzelme és komor sejtelmeken alapuló aggodalma Justhék felé vonzza a pártvezért, a viszonyok alapos ismerete, a nemzet jövőjéért való komoly aggodása pedig azt sugallják neki, hogy menjen és maradjon azokkal, akik vissza akarják állítani a nyugalmat ebben az országban. Kossuth ismeri pártjának háborgó hangulatát, de ismeri egyúttal a király óhaját és akaratát is.

Bánffy bukása óta a válságok egész sorozata bénítja az ország fejlődését. Ipar és kereskedelem pang, a kivándorlás óriási arányokat öltött s ma már államháztartásunk egyensúlyának a megbolygatásától is komolyan kell tartanunk.

A józan ész és a nemzet önfentartási ösztöne immár elodázhatatlan köteleességünké teszi a munkához és

alkotáshoz való visszatérést. A rombolásból épenséggel elég volt. Es elég volt a torzalkodásból, pártos harcból is. Keressük végre az érintkezési és az összekapcsoló pontokat is. Tömörüljünk és serényen dolgozva tegyük jóvá a mult hibáit és mulasztásait.

A javulásnak, a normális viszonyok helyreállításának első föltétele a parlament munkaképességének a biztosítása. Ezt a munkaképességet pedig csakis egységes és fegyelmezett gubernementális többség képes garantálni.

S ennek a célnak, a politikai körök fölfogása szerint, esetleg föl kell áldozni a mai függetlenségi párt, mint többségnek egységét és oszthatatlanságát is.

A pártegység fenntartása kétségtelenül elsőrendű kötelessége a pártvezérnek, de a pártegység fenntartása nem lehet az egyedüli célja a pártvezérnek. Elvégre az ország érdeke is valami. S ha az ország érdeke lehetlenné teszi a pártegység változatlan alakokban való fenntartását, az ország vitalis érdekei tekintetéből a vezérnek le kell vonni a konzekvenciákat.

A függetlenségi párton máskor is voltak szecessziók és a függetlenségi párt mégis folyton gyarapodott erőben és befolyásban.

Tény azonban, hogy Kossuth Ferenc is csak abban az esetben egyezhetik bele pártjának a kettészakadásába, ha ő ezen reá nézve kétségtelenül igen nagy áldozat árán legalább

„A Haverda-ügy.”

— A szép Mariska büne. —

Irta: Kanizsal Ferenc.

Macska-körmök közé azért illesztettem e megbeszélésünk címét, mert a címet nem én adtam, ezt a címet én csak idézem. Idézem pedig azért, mert nevezetes egy cím és mert itt foghatom meg legközelebről ezt a témát, a melybe, egyéb oldalain, most már végképen bajos beléfogódzkodni, hiszen azt sem tudja az ember, mit higgyen és kinek higgyen. Azon sem esudálkoznám, ha a hazudást ösztönösen is mivelő Jánossyról kisülne, hogy hazudott, azt állítván magáról, hogy ő a gyilkos. Itt már a szólásmondással élhetek: „majd kiderül a vallatásnál.” Hát épen ezen a ponton volnánk és egy hét mulva meghozzák az ítéletet, bár valószínű, hogy az özvegy Haverdáné életében beállott folytonosságáhiány a verdikt dacára, vagy a verdikt révén sem fog megszűnni.

Nos igen, a „Haverda-ügy.” Ezt a címet Szabadka találta ki, olyan intuicióval, amelylyel hiába kelt volna versenyre a leggyilkosabb ötletszállító koponyája. Hogy ugyanis ebből, itt Szabadkán, úgy lett. Akárcsak a csatornázás ügye, a vízvezeték ügye, vagy akár a városi oktatás ügye. Úgy, amelylyel mindenki törődött. Úgy, amelynek elintézése küszöbön

állván, most van megérőben, ellaposodóban és elmulóban és ezért sajnálattal vesz tőle bucsut egyik itteni hirlap. Mi lesz most már Szabadkából, mit fognak az emberek csinálni, hogy ime befejeződik a Haverda-ügy? Visszaszökken a szabadkai világ a rendes kerékvágásba és a suszterek, akik eddig a Haverda-üggyel foglalkoztak, visszatérnek mesterségükhöz és ismét — politizálni fognak.

Tüzetesebben vizsgálni, mi volt hát az oka, az igen közönséges alaptényen, a gyilkosságon felül, annak, hogy szokatlan mérvű érdeklődés szötte agyon ezer szállal ezt az esetet, — fölösleges feladat volna. Az érdekelt személyek helyi ismeretségén kívül — ami még nem tulnag sor — némi romantikus vonatkozások, kétségkívül. A gonosz mostoha, (amin nem változtat az, hogy a mostoha nem is volt mostoha, hanem csak szülőanya) az elegáns volt hadnagy és a végzett földesur, no meg a világszép szerelmetes asszony, a jukkeres, az előkelő. Hát ilyen szereplőkkel ki-konstruálható a hatásos bűnügyi regény.

Meg kell azonban jegyezni, hogy Jánossy nem végzett földesur. Szegény fiú volt az mindig és urnak nem ur, mert mielőtt azzá lehetett volna, ült a szegény, két hónapig. Es ha legalább sikkasztott, vagy hamisan kártávozott volna. Nem. Csak lopott. Tizenhét forint ötvenet.

Es Vojtha, szegény! Szívesen koncedálom azt az újabb nézetet, hogy Pilátusnak a krédóhoz több a köze, mint neki a gyilkosság tényéhez; — de azt biztosan tudom, hogy az előkelőséghez még kevesebb köze van. Es Mariska, Haverda Mariska az ő négy polgárijával és kacór természetével? Miért bűbajos, miért démoni, miért jukkeres, miért zsenri ez a simplex kisvárosi nőcske? A manóba, sohasem volt sem egyik, sem másik. A szőke molettek azon fajtajából való, aminőt sokat láttunk és láthatunk; el tudják zongarázni a Balaton háborgását, olvasták a Nanát; uborkát savanyítani elvből nem akarnak; de azért, ha férjhez mentek és a férjük ért velők bánni, jóra való polgáraszonyokká válnak és úgy megteremtetik a töltött káposztát, hogy no. Azonban ez a nő, dacára annak, hogy férjhez ment, mégsem maradt a szőke molettek unalmas, de biztos nyárspolgári pályáján, aminek a vége özvegy nyugdíj és választmányi tagság, esetleg elnökség a kisvárosi jótékony négyesületben, — ez a nő a Nagy Nő szerepét kezdte játszani, mig utóvégre a vádlottak padjára jutott, — nos ennek, sok mindenféle közt, egyik oka a rossz nevelés, a még rosszabb körülmények és anyjának közismert házsártos természete, iránta való durvasága és szivtelensége. Lám, lám, minnek hiszi el egy szőke, molett, egyáltalán nem különös kövérke nőcske, hogy ő az a Nagy Nő. Es mért hiszi el, hogy Já-

biztosítani tudja egy kormányképes új többségnek a létesülését.

Miután koalícióról, kooperációról már nem lehet szó, az alkotmánytalan kormányzás veszedelmét csakis az ily többség formálásával lehet elhárítani. Ez talán még a kooperáció megcsinálásánál is nehezebb feladat, de talán könnyebben megy, mert természetesebb megoldása lenne a helyzetnek.

TANÁCSKOZÁS

a városi tisztviselők fizetésrendezéséről.

A javaslat bírálata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3

Veszedelem fenyegette ma délután a városi tisztviselői fizetések rendezését. Egy pillanatig olyan volt tudniillik a helyzet a javaslat átdolgozására kiküldött bizottság ülésén, hogy már-már sutba készültek dobni az egész kérdést s Müller Károly indítványára elodázni készültek egy egész esztendőre a rendezést, kárpótolván ezért a tisztviselőket a jövő évre is megszavazandó drágasági pótlékkal. A veszedelem elmúlt a tisztviselők feje fölül, de Müller felszólalásának meg volt az a megbeszélhetetlen haszna, hogy végre azok is, akik a fizetésrendezést készítik, kénytelenek véget vetni a pajtáskodásnak, az ezerféle mellétkéntetnek, személyeskedésnek és őszintén, nyíltan a fizetések javítását a szükségletekhez, az álláshoz, a munkához, kvalifikációhoz viszonyítva megállapítani, nem pedig a tisztviselők közti elkeseredést még azáltal is szítani, hogy igazságtalan kedvezésekkel egyik előnyét a másik kárával fizettetik meg.

A szervező bizottság ülésén Lőcs Rezső elnökölt, a ki azt javasolta, hogy a bizottság ossza négy részre a munkáját. Elfogadva az osztályokba és fokozatokba osztás elvét, eszközölje először a besorozásokat, szegezze le az elvi megállapodásokat, fikszirozza az átmeneti intézkedéseket és végül a főkapitány javaslata alapján külön rendezze a rendőrök és tűzoltók fizetését.

Még mielőtt bármely irányban határozott volna a bizottság, Müller Károly mondott le-

sújtó bírálatot a javaslatról. Eredendő büne, — ugymond — hogy sem nem őszinte, sem nem nyílt. Nem őszinte a tisztviselők egymásközi viszonyának megállapításában, de nem az a törvényhatósággal szemben sem. A javaslat egynéhány ember jóvoltáért készült. Azok, akiknek van összeköttetésük a városi képviselők között, igen jól járnának általa, mert nagy fizetéseket biztosít részükre, — de a kicsinyek rovására, akik pártfogók nélkül kénytelenek tünni az igazságtalanságot. A közönség ezt jól tudja s azért nem is tetszik neki a javaslat, nem keltett benne bizalmat. Olyan ez mint egy rongyos kabát, melyre hiába varrnak szép gombokat, szép foltokat, a közönség soha sem lesz vele megelégedve, de nem lesz a tisztviselői kar legnagyobb része sem, nem is szólva a törvényhatóságról, mely már ennek kifejezést is adott. A közgyűléssel el lehet majd fogadtatni, mert az elszokott fogadni mindent, amint megtette a múltban is, mikor oly állások szervezéséhez adta szavát, melyekről tudta, hogy feleslegesek. Nem tartja helyesnek a javaslat tárgyalását, de ha már a bizottság tárgyalni akar, akkor vegye alapul az állami fizetési rendezést, mert különben nem szűnik meg a fraternizálás, mely most kéri belőle. A miniszter ezt észre fogja venni és nem is hagyja jóvá.

A javaslatnak már megjelenésétől fogva ellenzője volt Mülek Lajos dr. és a mai ülésen is csak azért jelent meg, hogy tiltakozzék annak elfogadása ellen. Felszólalása után távozott, nem vett részt a további tárgyaláson. A kis ember fizetését kell kiindulási pontul venni és ha ez jól van megalapozva, akkor lehet felfelé haladva — mint jó alapra — tovább kiépíteni a rendezést. Az osztályba való sorozást most is ellenzi és azt csak a jövőre óhajtja alkalmazni. Elsősorban a kvalifikációt kell tekinteni és a fogalmazói kart külön választani a segédszemélyzettől, ézt a kezelőszemélyzettől és végül a rendőrök fizetését külön kell tárgyalni. A polgármestert oly arányban tartja függetlenítendőnek, hogy az a fizetéséből állásához méltóan élhessen s ne legyen kénytelen igazgatósági tagságot vállalni vállalatoknál. A most szolgálók teljesen más elbírálás alá veendőek, mint az ezután belépők.

Ujból Müller Károly szólalt fel s miután Mülek szavait minden tekintetben helyeselte, kijelentette, hogy meggyőződése szerint a ja-

vaslat oly fércmunka, mely tárgyalás alapjául nem szolgálhat. Azt javasolta, hogy a bizottság ne készítsen a novemberi közgyűlés elé tervezetet, hanem kérje a közgyűlést, hogy készíttesen az illetékes tényezőkkel új javaslatot s addig, míg az életbe lép, drágasági pótlékot adjon a tisztviselőknek.

Ugyanilyen értelemben szólt a kérdéshez Nagy Sándor dr. is, aki szükségesnek tartja, hogy a közönség rokonszenve kísérje a fizetésrendezést és rámutatott arra, hogy semmiféle utánjárásal nem lehet megnyerni majd ehhez a munkához a miniszter beleegyezését.

Most Nesnera Aladár kért szót. Utána Steinhardt Mór dr. beszélt. A bizottság ezután elvetette Müller indítványát és a közgyűléstől kapott feladatnak megfelelően a szervező bizottság hozzájárult a javaslat átdolgozásához.

Nesnera indítványára elvül mondotta ki a bizottság, hogy az osztályba osztás a vármegyei és állami tisztviselők osztályozásának teljesen megfelelően történik, így senkin jogsérelem nem eshetik, a beosztás a jelenlegi állásban eltöltött idő tekintetbe vételével történik, a polgármestert osztályba nem sorozzák, hanem 10 ezer korona fizetést és 200 korona lakbért állapítanak meg részére.

A részletes beosztást és a többi korrekciót a folytatólagosan tartandó ülésén végzi a bizottság.

Döntő minisztertanács előtt.

Justhék harcra készen.

Távirati tudósítás.

Arad, november 3.

A csütörtöki minisztertanács elé nagy érdeklődéssel tekint a politikai világ. Azt hiszik ugyanis, hogy a holnapi tanácskozás valamelyes irányban döntést hoz a válságban.

Mai hireink ezek:

Kossuth a kibontakozásról.

A politikai világ érdeklődése most a csütörtök délutáni miniszteri tanácskozásra irányul. Ettől a tanácskozástól várják a válság kifejlődését és elhatározó eseményeket.

Több ujság hirt adott Kossuthnak valamelyes új kibontakozási tervéről, amelyet a csütörtöki miniszteri tanácsban szándékozott volna

nossy, meg Vojtha részben Faustok, részben Donjuanok? Nagy Nó az legyen, aki ért hozzá és akkor automobilt tarthat; aki nem ért hozzá, az pórol jár és ilyen kellemetlen históriába is keveredhetik.

En úgy látom, hogy ez a Mariska egy pórljáró műkedvelő. Azt hitte, művésze az életnek; azt hitte, hogyha minden délután fölteszi a nagykalapot és haboskávét iszik a budapesti Royal-kávéházban, miközben Jánossyt Vojthával és viszont ugratja, hogy ez a nagy élet, a „fess“ élet, a jukkeres élet; szerelem és kávéház, a teremburáját. Jánossy és Vojtha fölveték ezt a játékot; adták az előkelőt, adták a zsentrit, a lovagot; vagyis, hogy kávéházi műszóval éljek, „szélbámoltak“ egy kicsit. És ennek örült Mariska.

Ez a triász tragédiát csinált; azaz nem is annyira csinálta, csak — belesodródott. Nem volt pénzü. Szerezni kell. Evégből azonban sohasem akartak ők gyilkolni. E végből — pumpoltak csupán. A gyilkosság, az egy egészen másik dolog, másik történet.

De épen azért, mert ebből a dologból „Haverda-ügy“ lett, sehogys sem lehet tisztán látni benne és a tisztánlátással járó megnyugvást az ítélet aligha hozza meg. Eleiben, amikor a nyomozás folyt, akkor a nyomozók véleménye lett urrá a publikus hangulatban. Akkor mind a hármójukat, Mariskát, Vojthát, Jánossyt egyaránt kötélra-alónak ítélte ez az irányítás, — sőt egy negyediket is, egy

szövetkezeti igazgatót, akinek a nevét már nem említjük, mert szerencséjére kimenekült a csávából. Most azonban az ellenkező végre fordult a hangulat; most arról beszélnek, hogy Mariskát és Vojthát fölmentik és csak Jánossy marad a szószban. Azelőtt Mariska volt az érdekes; Mariska, a démoni nő; — ma pedig Mariska csak statisztálni látszik; ma egy hőst ismer a közönség: Jánossy Aladárt.

Hát ez az ember csakugyan érdekes figura. Főtulajdonsága, mely sokat megmagyaráz, hogy ma sem törődik egyébbel, csak azzal, hogy mit gondol róla Mariska. Ez az ember szenvedélyesen, bolondul, eszeveszetten és mindenekfölött szerelmes, ahogyan csak az lehet, akinek voltaképpen az orvosok is megültötták a szerelmét. De ezt az olthatatlan lángolást nem Mariska okozta; ezért csakugyan nem vádolható; na más nővel találkozik Jánossy a keresztuton, abba is épen így beléhabarodik. Ez az ember nem Mariskába, hanem a szerelembe szerelmes; egyszerű csalódás, hogy azt hiszi, hogy Mariskáért lángol. Az ő szerelme vak, még pedig inkább befelé, mint kifelé és emiatt veszedelmes reá; az ő szerelme a butaságig feltélen. Sokan el tudják tán képzelni, hogy az ember szerelemből megnőszülhet, kivált, ha hozományt is kap; de, hogy valaki a levegőnél is éltetőbb elementumnak a szerelmet tekintse, ébren és álmában, — és hogy a szerelmen kívül semmi, de absolute semmi sem érdekelje,

ezt, ma, amidőn már a kis varrólányok is kellő kritikával tekintik a dolgokat, bajos elgondolni.

Jánossy nagy beszédre készült. Mit gondolnak, miért beszélt? Miért dolgozta ki előre a beszédét, gondosan, aprólékosan, ravaszul és lehető hatáson? Talán bírásra akart hatni? Dehogy. Önmagát akarja ugyan igazolni, de — Mariska számára. Azt akarja, hogy Haverda Mariska így gondolkozzék:

— Valóban, ez a Jánossy, ez tud engem szeretni. Ez az ember igazán szerelmes ember.

Ezt a Jánossyt talán, a börtön falain is áthatolva, hipnotizálta az a felfogás, mely a „Haverda ügyet“ megálmodta; ez a hipnotikus kényszer járulhatott talán ahhoz a váratlan elhatározásához, hogy egy napon — vallott. Nem töredelmesen. Hanem kihívóan. Tetszelegve. Erezte, hogy most valamivé lehet. A Haverda-ügy hősvé lehet. Kiváltságos pozíció, talán imponálni fog vele — Mariskának.

Hogy Szabadkán egyébről sincs szó, az több, mint természetes. Mindszentek ünnepén, temetőjárás napján, valóságos zárandókat kereste föl a meggyilkolt özvegy Haverdáné sírját. Keresték az emberek a szenzációt.

Es még valamit kell megemlítenem. Ujságírókat, Szabadkán, talán még sohasem részeltettek ekkora figyelemben. A vasuti pályaháznál valóságos deputáció verődött össze, várakozván az esti gyorsvonatra, melyen a budapesti tudósítók nagyobb része megérkezett.

társainak előterjeszteni, amely a pártoknak kooperáció útján való együttműködését tenné lehetővé, de a beavatottak már kezdettől fogva megcáfolták egy ilyen kibontakozási tervnek a létezését.

A kooperációs tervre vonatkozólag a P. L. tudósítója egyenesen Kossuth Ferenchez fordult felvilágosításért, aki a következőleg nyilatkozott:

— *Semmiféle kibontakozási tervem nincsen, már csak azért sincs, mert hiányzik a hozzávaló alap. A jelenlegi helyzetben tehát a politikai alakulást kiszámítani nem lehet. Ifjúságomban sokat foglalkoztam ugyan a költészettel, de tapasztalataim és tanulmányaim folytán most már reálisan gondolkodom. Hogy én egy olyan tervvel foglalkozzam, amelynek gyakorlati megvalósítására hiányzik az alap, az csak fantazmagória lenne, amire én kapható nem vagyok.*

A bankcsoport.

A bankküzdelem vezéréhez közelálló és beavatott forrásból hírlik, hogy a házelnök makói beszámolója a bankosok erélyesebb föllépésének és akciójának kezdetét fogja jelenteni. Justh elnök szilárd elhatározása, hogy közvetlen makói beszámolója után egybehívja a képviselőházat.

El van tökélyre arra is, hogy az esetre, ha a képviselőház többsége az elnapolás kérdésében őt és híveit leszavazná, úgy megkezdik a parlamenti obstrukciót, amelyet az elnökség válságával vezetnének be. És ez a parlamenti harcok sorozatát idézné föl.

A függetlenségi párt egyik vezető emberének véleménye szerint ez az eshetőség azonban aligha fog beállni, mert Justhék esetleges leszavaztatása már csak azért is valószínűtlen, mert Kossuth és Justh eleddig teljesen egyetértőleg járnak el.

Justh nyilatkozatai.

A pártkörben tegnap este nagy számban jelentek meg a képviselők, akik kezdetben nagy izgalom közt tárgyalták és a legszenvedélyesebb kifakadások közt elítélték Hoitsy Pálnak, a párt egyik alelnökének és Szentiványi Árpádnak ismert törekvéseit.

Este a színházban külön páholyokat tartottak fenn számunkra. Jóleső megtiszteltetés, bár különösnek nem kéne találni, csak éppen Szabadkán. Itt bizony tán az első alkalom, hogy a sajtó képviselői felé fordult a megbecsülő figyelem. És minek köszöni ezt a sajtó, itt Szabadkán? És kinek? Valakinek, aki nem újságíró. Jánossy Aladárnak, aki szíves volt gyilkolni. Itt az emberekből közönség lett és megszokták az újságolvasást. Annyira belejöttek, hogy az ítélet után is, remélhetőleg, lelkes hírlapolvasók maradnak. Ime, a Haverda-ügynek egy nyilvánvaló kultur-sikere. Rákapnak az emberek az újságolvasásra, most már regényeket is fognak olvasni.

Azonban Szabadkán most nemcsak olvasnak, hanem pletykálnak is.

Sok mendemondára ad alkalmat az a körülmény, hogy Winckler István dr. ügyész lemondott a vád képviselőletéről. Hajmeresztő kommentárokat pletykálnak az emberek; és kitálatlanok idillikus jeleneteket. Például, hogy Winckler ügyész rózsacsokrokkal kedveskedett a börtönben a szép Mariskának. Nem hiszhetek mást, mint azt, hogy ezeket a rózsákat a szabadkai közönség adta, az ő furcsa és szertelen fantáziájában. De ezek a pletyka rózsák mégis virágok, a gondolatnak kedves virágai, még akkor is, ha Winckler ügyész káromkodók mérgében. Mariskát ez a közönség oly ellenállhatatlanná, oly megvesztegetővé és széppé festette, hogy szinte féltem őt, megfelel-e a nagy várakozásnak, ha esetleg kikerül a fogságból? A hírnév kötelez. De inkább a hírnév kötelezzen, mint az ítélet.

A vitakozók azzal nyugtatták meg a párttagokat, hogy Hoitsyék törekvése kudarcot vallott Kossuth szilárdságán. Ekkor lépett Justh Gyula a képviselők csoportjához, akik tüntető éljenzéssel fogadták.

A házelnök a következőleg nyilatkozott hívei felől:

— Ujból ismétlem, hogy a kormány szándékairól és terveiről értesülve nem vagyok. Kossuthról az a szilárd meggyőződés, hogy semmi olyanra nem fog vállalkozni, amelylyel a függetlenségi párt egységességét megbonthatná. Annyi tény, hogy *cselekednünk kell valamit, nehogy a válság továbbra is elposványosíttassék. Se koalícióba, se kooperációba bele nem egyezem többé. Mi, mint többségi párt az önálló bankot követeljük és ha így nem lehetséges, az ellenzéken fogunk érte küzdeni.*

Néhány képviselő ezután szóba hozta a makói beszámolót és hogy a politikai világ nagy várakozásokat fűz az ott lezajló eseményekhez:

— Ezen csodálkozom, — mondta Justh, — mert hiszen elveim és álláspontom ismeretesekek. En rendíthetetlen híve vagyok az igazi, a hamisítatlan liberálisizmusnak, valamint az általános egyenlő választójognak. Ez utóbbit természetesen a magyar nemzeti állam szupremációjának érvényesítésével. A nemzetiségi kérdéssről egyébiránt Makón szintén részletességgel fogok nyilatkozni.

Wekerle Kossuthnál.

Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle ma déli egy órakor látogatást tett Kossuthnál, akivel hosszasan tanácskozott. Wekerle azokról a tanácskozásokról tájékoztatta magát, amelyeket Kossuth pártja főbb embereivel folytatott a kibontakozás érdekében.

STEINHEILNÉ az esküdszék előtt.

A párisi férjgyilkosság tárgyalása.

Távirati tudósítás.

Arad, november 3.

Ma kezdődött meg a párisi esküdszék előtt a hírhedt Steinheil-pör tárgyalása. Izgatott bűneset alig került nyilvánosság elé az utóbbi évtizedekben, mint ez a bonyolult és mindmáig rejtélyes ügy, amelynek középpontjában Steinheilné, leánynevén Marguerite Japy áll.

A bűntény.

Mint ismeretes, Steinheilt, ezt a nem anynyira művésze, mint inkább összeköttetései révén ismert festőt, másfél évvel ezelőtt, május utolsó napján reggel meggyilkolva találták Párisban az Impasse Rousin 6. szám alatt levő lakásán. Vele együtt gyilkolták meg anyósát, Japynét, aki előző napon jött fel leánya látogatására Beaucourtból. A két áldozaton kívül a kritikus éjszakán csak Steinheilné és Rámy Couillard nevű szolgálója tartózkodtak a háromemeletes házban, amelyet teljesen Steinheilék béreltek.

Japyné reggel holtan feküdt ágyában, lábait kilógták a földre, szája pedig vattával volt betömve, nyaka körül kötél volt csavarva. Steinheil festő a szobáját a fürdőszobával összekötő ajtó küszöbén feküdt holtan. Hátán feküdt, lábait összehuzva, nyaka körül egy kötél volt szorosan csavarva. Steinheilnét az ágyban fekvő találták. Kezei és lábait kötelekkel voltak átszavva, amelyek egyike a vaságyhoz volt erősítve. Feje mellett a vánkossnál egy csomó vatta feküdt, de eltiltotta, hogy hozzányuljanak, mielőtt a hatóság emberei meg nem jönnek. Fejfájásról panaszkodott, azután elmesélte, hogy mit élt át az éjszaka. Behatóbb vizsgálat után kiderült, hogy a kötél, amelylyel a festőt megfojtották és avatta, amellyel Japyné száját be-

tömték, Steinheilné házából való, de ennek dacára betörésnek vagy rablásnak semmi nyoma sem volt.

Steinheilné elbeszélése szerint a gyilkosság kevéssel éjfél után történt. Három taláros férfi és egy vöröshajú nő voltak a gyilkosok, akik őt megkötözték és úgy fejbeütötték, hogy elvesztette az eszméletét. Azt mesélte, hogy a gyilkosok valószínűleg megsajnálják, hogy ily fiatalon meggyilkolják. Ezt később is sokszor elmesélte, majd ezt, majd azt a részletet élénkebben kiszínezve, miközben nem egy ellentmondásba is jutott. Elmondta azt is, hogy ékszerait elrabolták a gyilkosok, de később megállapították, hogy az ékszereket Steinheilné maga dugta el. Így lassankint kiderült, hogy csak ő lehet a tettes és letartóztatták, ma pedig megkezdtek ügyének tárgyalását. Azt hiszik, azért ölte meg urát, hogy máshoz mehessen férjhez.

Steinheilné vallomása.

Párisból jelentik: Oriási érdeklődés mutatkozott. A tárgyalás előtt 1500 frankot is ígértek egy belépőjegyért. Nagy érdeklődés mutatkozott a vádlott iránt, aki negyed egy órakor jelent meg teljes gyászba öltözve, fekete kalapban, fekete fátyollal. A hosszú vizsgálati fogság és a negyven év sem mosta el régi szépségét. Rövid pillantást vet a teremben levőkre, majd leül a vádlottak padjára.

Az elnök, miután a közönség egy részét helyszüke miatt kiutasította a teremből, feltette az általános kérdéseket.

Steinheilné nyugodtan, igen halkán felel. Látszik rajta azonban, hogy izgatottságát mesterségesen leplezi.

Az elnök: Kérem, ha fáradt, leülhet, mert kihallgatása valószínűleg igen hosszú lesz. Akar nyilatkozni valamiről kihallgatása előtt?

Steinheilné: Nem.

Elnök: Ezután elmondja a vádlott ifjúságát. Szól arról, hogy már az első nevelője kijelentette, hogy gyermekkorában *bazug természetű volt.*

Steinheilné: Kérem, én akkor 4 éves voltam.

Elnök: De későbbi nevelőnői is kijelentették, hogy mindig komédiázott és folyton hazudott.

Steinheilné: Az ilyen állítás igazán infámia! Ezt csak rajztanítóm állíthatja, aki engem erősen gyűlöl. *Esküdt urak! En sohasem hazudok!* (Derűtség.)

Elnök: Elmondja ezután, hogy Steinheilné már házassága első idejében anyagi célokra használta fel szépségét. Folyton előkelő emberekkel volt viszonya és férje üzleteit is ő vezette.

Steinheilné: Igaz ugyan, hogy több barátom volt, de férjem ezekről semmit sem tudott. Egyáltalában a legjobb viszonyban éltem férjemmel. Minden ellenkező hír hazugság.

A vádlott ezután kijelenti, hogy semmi része sem volt a gyilkosságban. Majd az esküdtökhöz fordulva így szól:

— Ugyan kérem esküdt uraim, miért gondolt volna egy asszony, aki maga is anya és akinek nincs rossz szíve arra, hogy anyját és férjét meggyilkolja azért, hogy egy olyan alávaló, durva emberrel házassodjék össze, mint Beurderer. Azt mondják, miatta akartam elpusztítani uramat, pedig alig láttam őt — hatszor életemben. Ő szerelmes volt belém, de én nem szerettem és kijelentem, hogy én soha senkinek nem adtam el magamat. Ha valakinek odaadtam testemet, mindig szerelemből tettem.

A tárgyalást holnap reggel folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Agyonvert gazda. Az aradmegyei Repszegen Jerkán Krecsun már régóta ellenséges viszonyban élt Zopota Tika gazdálkodóval. Jerkán ma megleste az utcán Zopota Tikát, akit megtámadott és botjával addig ütlegelt, amíg életjel látszott rajta. Zopotát beszállították az aradmegyei közokórházba, ahol most a halállal vívódik. Jerkánt a csendőrség letartóztatta.

A szabadkai bűnpör.

A vádlottakat kihallgatták.

Távirati tudósítás.

Arad, november 3.

A szabadkai bűnpör tárgyalásának harmadik napja érdekes volt. Jánossy délelőtt visszavonta tegnapi vallomását, azt a részét, amelyben a gyilkos beismerte, hogy Haverda Mariska biztatta föl a bűncselekményre. Ma véget ért a három vádlott kihallgatása. A publikum némi csalódás-érzettel hagyta el a tárgyalótermet, mert Mariska vallomása korántsem volt olyan izgató, mint remélték. A vádlottak padjára juttatott szép asszony, aki ma teljesen újkosztümben és divatos nagy kalapban jelent meg, egyáltalán nem terjeszkedett ki vallomásában Winckler István dr. kir. ügyész éjszakai látogatásaira. Mariska szeretett volna kibujni a vallomástétel alól, s a védőjével akart mindent elmondani, de ezt a bűnvádi perrendtartás értelmében az elnök nem engedhette meg. Végül kihallgatták Vojtha Antalt, aki a legnagyobb fölháborodással beszélt arról, hogy őket ok nélkül, „pincérek és részeg vasutasok vallomása alapján” — amint ő mondta — fél éve fogva tartják. A gonosz ember önértzet-rohama élénk derűtséget keltett a teremben.

A pör mai tárgyalásáról ezt jelentik nekünk:

Az izgatott vádlott.

A teremben valósággal egymás hátán szorongott a közönség, amikor Salánky József megnyitotta a főtárgyalást. A fogházor nyomban bevezette a feltűnően sápadt Jánossyt. A tárgyalást megelőzőleg arról tanácskozott a bíróság, hogy milyen intézkedéseket tegyenek arra az esetre, ha Jánossy fizikuma nem bírná el a vallomástételt.

Jánossy, kezét homlokán tartva lépett a terembe s asáékül, hogy az elnök kérdésére várt volna, így kezdte:

— Nagyságos elnök ur!

Elnök: Ne beszéljen. Előbb konstatálni kívánom, hogy a tanúk megjelentek-e?

Jánossy (síró hangon): Rövid leszek. Csak néhány percre kérem a bíróság türelmét. Egész éjjel gondolkodtam. Be sem hunytam a szememet. Tíz bromot vettem be. Nem emlékszem semmire, amit tegnap vallottam, legkevésbé arra, amit a szünet után mondtam. Az egyetlen jó, tisztességes emberem az én védőügyvédem. (Zokog.)

Elnök: Maga már megint érzeleg.

Jánossy: Tudom, hogy komikus vagyok, hogy tuskó vagyok. Adjanak nekem morfiuminjekciót.

Elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy ne vadászson hatásra.

Jánossy: Én nem vadászom hatásra. Ismétlem, tuskó vagyok. Tudom, hogy ellenszenves vagyok az esküdtek előtt.

Elnök: Felolvastatja Jánossy vallomását a jegyzőkönyvet. (Tóth jegyző olvassa.)

Jánossy (közbeszól): Ezt se mondtam, ezt se.

Mikor a jegyző olvassa, hogy Jánossy Haverdát vádolta a gyilkossággal, Jánossy felugrik és izgatottan kiáltja:

— Nem, nem mondtam. A Mariska nem mondta, hogy öljem meg. Hiszen én sem tudtam, hogy meg fogom ölni.

Amikor a jegyzőkönyv olvasásában odaért a jegyző, hogy Vojthával Jánossy találkozott Szabadkán, Jánossy újra felpattan:

— Nem, nem találkoztam vele.

Elnök: Jánossy! Ha maga nem érzi magát testileg és lelkileg erősnek, ne komédiázzon. Elhalasztom a tárgyalást.

Jánossy: Nem akarom a többiek érdekében.

Elnök: Maga csak a maga bőrrel törődjék.

Piller (védő): Kéri, hogy a vádlottat orvosszakértők vizsgálják meg.

Jánossy: Ismétlem, sem Haverdának, sem Vojthának nincs része a gyilkosságban. Vallani akarok.

Elnök: Hol vette a pénzt a revolverre?

Jánossy: Nekem és Mariskának közös kasszánk volt.

Hogy történt a gyilkosság?

Majd újból elmondja a március végén és április elején történeteket. Következésként hangsúlyozza, hogy nem akarta megölni Haverdánét, hanem öngyilkos akart lenni, és pedig ha másként nem, úgy, hogy Haverdáné előtt önmagát lövi föbe, hogy ezt a kegyetlen és rossz szívű asszonyt ez az öngyilkosság kedvezőbbre hangolja leányával szemben. Április 18-án a Margitszigeten összeveszett Haverda Mariskával, akivel azután haragban is volt. A Margitszigetről hazament lakására, elgondolkodott a helyzetén és elhatározta, hogy lemegy Szabadkára. Még az éjjel felöltözött, magára kapta kalapját és elment a keleti pályaudvarra.

Szabadkára másnap délután érkezett. Először Haverdánéhoz ment, de a lakást zárva találta és amikor kiment az utcára, látta, hogy Haverdáné éppen felszáll a villamosra, hogy kimenjen a szőlőjébe. Ő utána ment gyalog, de a szőlőre nem mert bemenni, mert felt, hogy Haverdáné, amilyen brutális asszony, ki fogja utasítani. Várt, hogy ki fog jönni a szőlőből és közben, miután megeredt az eső, kalapját fölvaltotta a sapkájával. Hosszu ideig járkált, azt hitte, hogy Haverdáné már el is ment, amikor egyszerre feltűnt az út egyik kanyarulatánál Haverdáné alakja. Neki egyszerre megjelent a Mariska képe. Eszébe jutott az a kegyetlenség, amelylyel az asszony leányával szemben viselkedett. Hirtelen zsebébe nyúlt, a melyben mindig ott volt a töltött revolver és a nélkül, hogy célzott volna, rálőtt Haverdánéra. Látta, hogy a lövés után mint tántorodik meg az asszony és hirtelen a menekülésre gondolt.

Gyilkosság után.

A revolvert eldobta, sapkáját is felcserélte a rendes puhakalapjával és a szőlők között beszaladt Szabadkára, ahonnan 10 óra után a szegedi vonattal elutazott. Már Szegeden gondolt arra, hogy megmentse magát, hogy eltitkolja, hogy része volt Haverdáné megölésében. Jegyet váltott Budapestre és mivel tudta, hogy a fővárosi pályaudvarok tele vannak detektívekkel, hogy ne tudják, hogy vidéken volt, Kőbányán szállt le és innen azután Haverda Mariska lakására ment, aki nem volt otthon. Ezért Klein Pal Lipótot kereste fel.

Az elnök: Később megmondotta Mariskának, miért utazott Szabadkára?

A vádlott: Nem. Elhatároztam, hogy még együtt éltök, ezt sohasem mondom meg neki.

— Nem akart ön elszakadni Mariskától?

— Nem voltam erre képes. Most sem vol-

nék. Ha a világ leggazdagabb hölgye és Mariska között kellene választanom, az utóbbit választanám. Csak arra kértem Klein által Mariskát, ha kérdezik, azt felelje, hogy együtt voltunk Budapesten akkor, amikor a gyilkosság történt.

— Hová dobta a pisztolyt a gyilkosság után?

— Csak arra emlékszem, hogy futásnak eredtem és a pisztolyt eldobtam.

Az elnök: (Felmutat egy világos zöld kalapot.) Ez volt az ön kalapja?

— Nem. Az világosabb volt.

— Kiván még valamit elöadni?

— Nem, nagyságos Elnök ur. Hálát adok az istennek, hogy eddig eljutottam.

Az elnök ezután tíz percre felfüggesztette a tárgyalás folytatását.

A védők Winckler ügyész ellen.

Szünet után:

Az elnök: Folytatjuk a tárgyalást.

Az ügyész: Indítványozom, hogy a bíróság szereze be a Haverda Boldizsárné ingatlanaira vonatkozó telekkönyvi kivonatokat.

A bíróság később fog határozni az ügyész indítvány felett.

Bródy Ernő védő: Winckler királyi ügyész egyik budapesti lap tudósítója előtt csirkefogóknak nevezte a vádlottakat. Ez ellen tiltakozom. Azok a csirkefogások, mint a szekrénybe bújtatás és éjszakai találkozások, amelyek megtörténtek. Ilyen nyilatkozat méltatlan a magyar judikatura minden tényezőjéhez. Az ügyésznek nincs joga arra, hogy a vádlottakkal érintkezék. Jánossy nyilatkozata, amit az ügyész a Mariskához való szerelmével csalt ki, semmis. Semmiesek a vizsgálat során tett vallomásai. Miután alapos az aggály, hogy az ügyesség a történetek dacára továbbra is meg nem engedett érintkezést fog fenntartani a vádlottakkal, indítványozom, hogy a vádlottakat vonják ki a tárgyalás tartamára az ügyesség kezéből.

Pap Sándor ügyész meg volt győződve, hogy a védelem a rendőrség és ügyesség támadásában fog kimerülni. A védő, ugylátszik, elfelejti, hogy az ügyésznek joga van arra, hogy a vádlottal négy szemközt is beszéljen. Winckler ügyész sohasem élt ezzel a jogával.

Lengyel Zoltán védő: Winckler ügyész állítólag rekedtség miatt mondott le a vád képviselőtéről. Ugy látszik ez a rekedtség elmúlt, mert az ügyész két husábon át nyilatkozott az újságírók előtt. A vádlottakkal történt találkozásokra vonatkozólag módjában van a bíróságnak a vádlottakat egyenként kihallgatni.

Az elnök a nyilatkozatok után felszólítja Jánossyt, miután egyes vallomásai között ellentmondások vannak, nyilatkozzék, melyik vallomása felel meg a valóságnak.

Jánossy kijelenti, hogy csak a bíróság előtt most tett vallomása felel meg a valóságnak. Azok a vallomások, amelyeket a vizsgálat folyamán jegyzőkönyvbe mondott, a bosszúérzet, féltékenység és presszió kifolyásai.

Az elnök elrendeli azoknak a vallomásoknak felolvasását, amelyek a főtárgyaláson tett vallomásokkal ellentétesek.

Jánossy újból kijelenti, hogy csak a főtárgyaláson tett vallomása felel meg a valóságnak.

Az elnök ezután déli fél egy órakor a tárgyalás folytatását délután három órára halasztja el.

Haverda Mariska kihallgatása.

Nagy érdeklődés mellett folytatják a délutáni tárgyalást. A hallgatóság soraiban megjelenik Barabás Béla, ami élénk feltűnést keltett.

Az elnök megnyitva a tárgyalást, elrendeli Jánossy bevezetését. Jánossy

a vádlottak padjának bal szélén foglalt helyet. Hangos moraj futott végig a hallgatóság soraiban, amidőn az elnök így szól:

— *Következik Haverda Mariska kihallgatása.*

Izgalommal lesik az ajtót, amelyen a szép asszony belép. Mariska fegyvertelen börtönőr kíséretében jelenik meg. Elegáns kék kosztümöt, széles karimájú, strucc tollal diszitett kalapot visel. A benső izgalom látszik megjelenésén. Egész teste remeg. Mindenki visszafojtott lélekzettel lesi az elnök kérdéseit:

— Bűnösnek érzi-e magát?

— Nem.

— Mondja el, mit tud az ügyben?

— Azt a védőmre bizom.

— Ezt nem lehet védőre bízni.

— Akkor méltóztassék kérdezni és én majd felelek.

— Beszéljen családi viszonyairól, Pestre költözködéséről, elválásáról stb.

— Családi viszonyaimról a védőm fog beszélni.

— Mikor vált el a férjétől?

— Két évvel ezelőtt.

— Mikor ismerkedett meg Jánossyval?

— Két éve.

— Hol?

— A Royal-ban, amikor elhozta hozzám a kis Jenő fiamat.

— Mi lett a találkozás következménye?

— Szereltem.

— Már úgy érti, hogy Jánossy szerelmes lett?

— Igen.

— És ön?

Haverda Mariska (némi habozás után) én is szerelmes voltam belé.

A Mariskától jobbra levő Jánossy boldog tekintettel nézett a vádlottnőre. Látszott, hogy ez volt az első szerelmi vallomás, amit Mariska ajkairól hallott.

Haverda Mariska ezután Budapestre költözködésének és elválásának történetébe kezdett.

Az elnök: Mikor lépett Jánossyval közös háztartásra?

Haverda Mariska: Tavaly, október 1-én.

— Nem májusban?

— Nem. Akkor ugyan már egy házban laktunk, de külön szobánk volt.

— Tudta ön, hogy Jánossynak felesége van?

— Igen.

— Igaz, hogy ön választotta szét a feleségétől?

— Nem igaz.

— De mikor Jánossy elment, hogy a feleségéhez visszatér, ön irt neki.

— Jánossy nekem azt mondta, hogy öngyilkos lesz. Be is jelentettem a rendőrségnél eltűnését. De amikor megtudtam, hogy Balatonfüredre utazott, irtam neki: „Válasszon engem, vagy a másikat.”

— Mikor ismerkedett meg Vojthával?

— Tavaly november havában. Vojtha tanukép volt peremben megidézve és egy alkalommal megkérdezte, mikor fogadom. Egyszer eljött hozzám, attól kezdve mindennaposak lettek látogatásai.

— Jánossy féltékeny volt Vojthára?

— Igen.

— Beszéljen vagyoni viszonyairól. Jánossy ismerte az ön anyagi viszonyait?

— Igen. Tudta, hogy adósságaim vannak.

— Hogy lehet az, hogy önök ide kerültek?

— Nem tudom: Jánossy sohasem mondta, hogy meg fogja ölni az anyámat. Én

ugy tudtam, hogy az anyám, aki mindég haragudott reám, ki fog engem tagadni. Csak az édesapám szeretett, aki valahányszor haza mentem, mindég sirva panaszkodott anyám ellen.

— Mennyi adóssága volt atyja halálakor?

— 132 ezer korona.

— Sohasem volt arról szó, hogy édesanyját el kell tenni láb alól?

— Nem.

— Miért volt Jánossy Szabadkán?

— Nem tudom azt se, hogy ott volt.

Az elnök ezután egy jegyzéket mutat fel a háztartási költségek vezetéséről. Ebben egy katonai térkép vételére is fel van véve.

— Milyen térkép volt ez? — kérdezte az elnök Haverda Mariskától.

— Nem tudom. Én nem ellenőriztem soha Jánossy kiadásait.

— Látott Jánossynál revolvert?

— Nem láttam. Ha revolver lett volna nála, nem is mertem volna vele egy szobában lakni.

— Honnét tudta meg édes anyja halálát?

— Klein Pál Lipóttól.

— Mit csinált ön 19-én egész nap?

— Melyik 19-én?

— A gyilkosság napján, április 19-én.

— Este a moziban voltam, azután megvacsoráztam a Royalban. Mikor haza mentem, Klein Pál Lipóttól értem küldötték azzal az üzenettel, hogy Szabadkáról telefonálták nekik édes anyám megölését.

— Hol volt Jánossy aznap?

— Nem tudom. Én egész nap nem láttam.

— Nem tűnt ez önnek fel?

— Nem. Többször megtörtént ez.

— Hogy van az, hogy nem sietett édesanyja temetésére?

— Anyám édesatyám ravatalától is elkergetett, gondoltam ráérek menni a temetésre az utolsó pillanatban.

— Miért ment mégis automobilon?

— Klein Pál Lipót telefonált, hogy gyorsan siessek le.

— Nem volt gyanus önnek, hogy Jánossy arra kérte, ha kérdezik, mondja, hogy 19-én vele volt?

— Nem. Ilyesmit máskor is kért.

— Mire kellett önnek a Vojthától kapott pénz?

— Az ékszereim zálogcédulái lejártak, azok rendezésére kellett.

— Azt mondják, maga a 80 koronát, amit Vojthától kapott, azért adta át Jánossynak, hogy revolvert vásároljon.

— Én nem adtam neki 80 koronát.

— Igaz az, hogy ön Poppert felkérte Jánossy alibijének igazolására?

— Nem igaz.

— Miért csempészett Vojthának levelet a fogházból?

— Pertich kapitány egész nap nyaggatott. A mikor nem tudtam neki bűnösségemről vallani, azt mondta külföldi nyomozó a Sherlock Holmesnél. Tudja, hogy egy szabadkai ember segítségével Vojtha és Jánossy ölték meg az anyámat. Erre én levelet irtam Vojthának és Jánossynak, hogy valljanak be mindent, hogy hamarabb kiszabaduljak.

Az elnök: Felolvastatja a csempészett leveleket. Ezek egyikében Mariska azt írja Vojthának és Jánossynak, hogy fogjanak mindent Kovács Albertre, akkor kiszabadulnak.

Az elnök: Miért írta ezt a [vádlottársainak?

— Nekem azt mondták, hogy Kovács [Albert volt a tettes.

— Sohasem említette Jánossy, hogy agyonlővi édesanyját?

— Soha.

— Látja, Jánossy maga is bevallotta, hogy erről volt szó.

Jánossy erre felugrik:

— Sohasem mondtam — kiáltotta — tegnap délután zavarban voltam, amikor ezt mondhattam, de ma visszavontam.

Az elnök ezután több levelet olvastat fel, amelyeket Vojtha irt Mariskának a fogházban. Az egyikben Vojtha azt írja Mariskának: „Jánossy bolond és a rendőrség ezt tudja róla. Mindég hazudik. Jó volna, ha bolondnak nyilvánítanák, akkor két hónap múlva mi is kiszabadulnánk.”

Haverda Mariska: Én ezeket a leveleket nem is olvastam. Elkobozták, mielőtt hozzám kerültek volna.

Az elnök: Kiván még valamit felhozni a védelmére?

— Nem.

A kihallgatás ezzel befejeződött.

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását 10 percre felfüggesztette.

Vojtha vallomása.

Fokozódó érdeklődés közben kezdte ezután megvallomását Vojtha Antal. Nyugodtan, ceruzával a kezében beszél.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdezi az elnök.

— Nem! — szól Vojtha, majd elmondja, hogyan ismerkedett meg Haverda Mariskával.

— Március 25-én — folytatja ezután — levelet kaptam Vásárhelyről, mert akkor ott tartózkodtam. Jánossy hívott Szabadkára azzal, hogy ő is ott lesz. Szabadkán a pályaudvaron találkoztam Jánossyval, aki elmondotta, hogy Mariska ifjúkori emlékeit jött megnézni, mert nagyon szereti azt az asszonyt. Megmutattam neki Mariska szülőházát, a szőlőt, délután pedig látogatásokat tettünk. Innen van, hogy több tanu azt mondta, hogy én többször jártam Szabadkán, pedig csak egyszer voltam itt. Pestre visszamenet Mariska várt minket a pályaudvaron.

Elnök: Eddig egyáltalában tagadta, hogy valaha Szabadkán lett volna.

Vojtha: Azért tagadtam, mert minden gyanút el akartam magamtól háritani. Engem mindjárt az első pillanattól kezdve bűnösnek tartottak és úgy is bántak velem. (Izgatottan.) Szégyene és gyalázata a magyar igazságszolgáltatásnak hogy ártatlan embert hat hónapig fogva tartanak azért, mert részeg vasúti ellenőrök és pincérek gyanusítják.

Elmondja ezután, hogy április 3-án összeveszett Jánossyval, mert az hazugnak nevezte.

Elnök: Ismeri ezt a revolvert? (Felmutat egy revolvert.)

Vojtha: Hasonló revolvert láttam Jánossynál, aki kért, hogy tanítsam meg a fegyver használatára. Ki is mentünk a Hírvösvölgybe, ahol egy csősz rajtakapott bennünket és nagy fáradságba került, hogy meg nem bűntettek.

Elnök felmutat egy sürgönyt, melyet Haverda Mariskának Vásárhelyről küldött márciusban. A szövege ez:

Pénz nincs. Jánossy jöjjön Szegedre. A vasutnál várom. Vojtha.

Vojtha: En pénzt akartam szerezni Vásárhelyen és levelet kaptam Jánossytól, melyben tudatja, hogy Mariska érdeklődik. Erre küldtem a sürgönyt.

Elnök: Miért ígért magának Haverda Mariska 10.000 koronát?

Vojtha: Nem ígért nekem, csak arról volt szó, ha örökségét megkapja, kölcsönöz nekem 5000 forintot 6 százalékra.

Elnök: Ilyen könnyen adott volna kölcsönöket Haverda Mariska?

Vojtha: Nem akarok senkit megbántani, de bocsánatot kérek, nem voltunk zsidók között. (Nagy derűtlenség.)

Elnök: Tudott ön a gyilkosságról?

Vojtha (határozottan): Nem!

A szembesítések.

Az elnök ezután Vojthát szembesítette Jánosossal. Jánosy szembeáll Vojthával, aki nyugodtan néz reá.

Elnök: Jánosy, tudott-e Vojtha a gyilkosságról?

Jánosy (ízgatottan): Kérem, ma már tisztelesen kijelentettem, hogy Vojtha nem tudott a gyilkosságról; éppugy nem, mint Mariska sem.

A fogházi levelezés.

Az elnök ezután Vojthát a fogházi levelezésről kérdezte ki.

— A lámpagyújtó jött hozzám — mondta Vojtha — és kijelentette, hogy hajlandó köztem és Haverda Mariska között levelezést közvetíteni. Első alkalommal csak csókoltattam általa Mariskát, később néhány levelet is irtam neki, de egy alkalommal rajta kaptak bennünket és akkor vége lett a levelezésnek.

Elnök: No hát kedélyes viszonyok uralkodnak a szabadkai fogházban!

Vojtha: Ilát erről, elnök ur, én igazán nem tehetek!

Elnök: Nézze, az egyik Mariskához irt levelében ez áll: „Milyen jó, hogy te diplomás rajz és szepirastanítónó vagy.” Mit jelent sen ez?

Vojtha: Ez tréfa akart lenni arra, hogy Mariska olvashatatlanul irt.

Elnök: Egy másik levélben az áll, hogy „majd kartvázni fogunk.”

Vojtha: Odahaza mindig paciense ot játszottunk és arra céloztam, hogy majd odahaza — nem a börtönben! — játszani fogunk.

Elnök: Akar még valamit mondani?

Vojtha: Nem.

Az elnök erre a tárgyalás folytatását csütörtök reggelre halasztotta.

„Csirkefogóbanda.”

— Hamis a Haverdáné végrendelete? —

Egy tudósító tegnap a tárgyalás után beszélt Winckler ügyészszel, aki Jánosy vallomására vonatkozólag kijelentette:

— Ugyan kérem, ez a Jánosy egy csirkefogó, az egész társaság egy csirkefogóbanda. A vallomása után a fogházfelügyelő tegnap megkérdezte Jánosyt, hogy miért hazudott, miért vádolta az ügyészt, amikor tudta, hogy nem igaz, amit mond. Jánosy erre azt felelte: — „Valamivel csak kellett igazolni az esküdtek előtt, hogy most mást vallok, mint azelőtt!” Ez a Jánosy folytatta, az ügyész, bolondra játszsza ki magát, de igen ravasz, intelligens ember. A beismerő vallomás az igazi, az kétségtelen, abban minden összevág a többi adattal. Meg akarták szerezni a negyedmiliót, az öreg Haverdáné fele vagyonát, amelyről tudták, hogy végrendeletileg az övék lesz. Csak azt csodálom, hogy ez a zsuogori, fukar asszony a lányára hagyta a vagyona felét, holott tudta, hogy uzsorások kezében van és ebből a kuporgatott pénzből egy krajcár sem marad a lányának. En azt sem tartom kizártnak, hogy a végrendelet hamis.

Visszatérve az éjszakai látogatásokra, Winckler kijelentette, hogy többször, hetenkint legalább egyszer azért is beszélt a vádlottakkal, mert az orvosi jelentés szerint attól kellett tartania, hogy a vádlottak öngyilkosságot követnek el. Az ügyész, ugymond, vigasztalta őket és a vádlottakat ez annyira megnyugtatta, hogy Jánosy többször kezét is csókolt neki. Haverda Mariska is szívesen látta mindig.

— A városban azt beszélnek, hogy ügyész ur szerelmes volt Haverda Mariskába — jegyezte meg a hírlapíró.

— Soha egy ujjal se nyultam hozzá, ezt Mariska is megmondhatja. Virágcsokrot se vittem neki. Ezek hazugságok.

Bródy Ernő védő a mai tárgyaláson szóvá tette az ügyésznek azt az állítólagos kijelentését, hogy a vádlottakat „csirkefogóbanda” kifejezésekkel illette volna.

Egyébként Winckler ügyész ma újból nyilatkozott egy hírlapíró előtt. Kijelentette, hogy senki előtt nem nevezte csirkefogóknak a vádlottakat, csak „elzüllött” embereknek mondta őket. A védők — mondotta Winckler — a vádlottak padjára akarnak juttatni engem, de majd én meg fogom őket tanítani.

Pertich rendőrkapitány is nyilatkozott ma. Kijelentette, hogy Jánosyval szemben a vizsgálat folyamán mindég a perrendtartás figyelembe vételével járt el, semmiféle szabálytalan, vagy meg nem engedett módhoz nem fordult. De erre nem is volt szükség, mert Jánosy — ahogy a bűnösök szokták — teljesen töredelmes vallomást tett, amikor magába szállott. Nyugodtan várja a vizsgálat lefolyását, amely eljárását teljesen igazolja. Nem igaz az, hogy Haverda Mariskánál éjjel látogatásokat tett.

Klein védő Wincklerről.

Arra a hirre vonatkozólag, hogy a védők este látták Wincklert Haverda Mariska cellájában, az egyik védő, Klein Mátyás dr. szabadkai ügyvéd ma ezeket mondta el egy hírlapírónak:

— Mikor Haverda Mariska ügyvédjétől, Békefy Gyulától megvonta a megbízatást, engem és az én tanácsomra Bródy Ernő dr. országgyűlési képviselőt bizta meg képviselével. Bródy értesített engem, hogy a védelmet elfogadja és néhány nap múlva Szabadkára jön. Kedden este volt, mikor a vonatnál vártam Bródyt. Megjött és gyalog mentünk a Pestszállodáig. Utközben láttuk Wincklert, amint a tulsó oldalon ment. Néhány percig követtük szemünkkel és láttuk, hogy a fogházba megy. Csodálkoztam, hogy Winckler, aki akkor szabadságon volt, ilyen késő este a fogházba megy. Ott álltunk a fogház előtt, mikor megjelent ott egy Prodesz István nevű csavargó és tudakolta tőlünk, hogy hol a rendőrség, mert ő panaszt akar tenni néhány rendőr ellen, akik őt a vasutnál össze-vissza verték. Mi tudva, hogy az ügyész a fogházban van, azt mondtuk neki, hogy tegyen panaszt az ügyésznél. Ő becsengetett, mire kijött a fogházór. Bródy dr. ekkor így szólt az őrhöz:

— Ez a szerencsétlen ember sürgős panaszt akar tenni az ügyész urnak.

— Felvigyem a fogházfelügyelői irodába? — kérdezte a fogházór.

— Hát hol van az ügyész ur? — kérdezte Bródy dr.

Ekkor mondta el nekünk a fogházór, hogy Winckler ügyész Haverda Mariska cellájában van. Az ügyész akkor esti 11 órától éjjel negyed egy óráig volt Haverda Mariskánál. Így tudtuk mi meg, hogy Winckler ügyész Haverda Mariskánál járt.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Yvonne de Treville hangversenye. Bérletszűnet.
Péntek: Nebántsvirág, operett. (A bérlet.)
Szombat: Laczkovics kapitány, szimfonia. Bemutató előadás. (B bérlet.)

* Szendrey a kritikusaért. A „Kölcsy-Egyesület” pénteki felolvasásán tudvalevőleg Farkas Ferenc is közreműködik azzal az érdekes tálgygyal, hogy a színház hatása mi minden tényezőtől függ. Természetes, hogy Farkas Ferenc maga akarta dolgozatát felolvasni. Tegnap aztán orvosa meggyőzte arról, hogy az lehetetlen, mert péntekig hirtelen támadt torokbajától meg nem szabadíthatja. Nagy szomorúan tanácskozott az író a felolvasások rendezőjével a teendőkről, mikor feljűk tartott Szendrey Mihály.

— Mi rosszban törheti a fejét egy aktív és egy nyugalmazott kritikus? — mondta a színházigazgató éles maliciával?

— A színházigazgatóban és a maguk bajában.

Mikor Szendrey megértette a „műsorzavart”, felajánlotta a felolvasótehetségét a bajjutott kritikusknak. Ennek földerült az arca, de csakhamar elkomorodott.

— Nem lehet.

— Miért? — kérdi Szendrey.

— Csak nem olvashatja fel maga a színházigazgató a színház ellen való kifogásaimat!

Szendrey egy pillanatig elgondolkodott, aztán jókedvűen így oldotta meg a kérdést:

— Elolvasom a kritikus kifogásait, ha utána elmondhatom a színházigazgató kifogásait.

Ezen meg Farkas Ferenc gondolkodott el. Így a színházigazgatóé lenne az utolsó szó, mert a rekedt kritikus nem replikázhat.

— All a megegyezés, — vágta ketté a gondolkodást a „Kölcsy-Egyesület” titkára. Az utolsó szó ugyis a közönségé.

A pénteki felolvasáson tehát Szendrey Mihály fogja felolvasni Farkas Ferenc dolgozatát a kikötött hozzászólással.

* Weisz Leó tárlata. Kóber Leó és Józsa Károly idegenbe származott festőink műveiből kiállítását szervezett Weisz Leó. Az izléses rendezett teremben mintegy kilencven tollrajz, akvarell és guache borítja a falakat, nagyobb részük Kóber Leó alkotása. Kóber Leó müncheni és párisi levegőben nőtt nagygyá, a karrikatura az elve, zseniális, szellemes itt és nem a felszínen járó olcsó tréfa készletalkotásra, hanem könnyű, vidám eszközökkel mély, igaz gondolatokat fejez ki. Kóber Leó pesszimizista és ez a világlátás nyér kifejezést az ő fehér-fekete képeiben, akvarelljeiben. Ami a technikáját illeti, abban modern. Vigyáz ugyan a rajz tökéletességére, de a színek egymásra-vallásában eredeti és új hangulatokat fejez ki. Ezért nem az aktualitás értékével bírnak karrikaturái, igazi művészi becsűek a kivitel és a zseniális tartalom által. A Vörös plakát, a Szajna partján, a Fürdő Zsuzsanna, a Szent Antal, a Fogoly című képei a jobbak közül valók. Józsa Károly neve is jó hangzásu, nemcsak itt nálunk, hanem Párisban is. Kiállított képei közül a Múteremben, a Quadrilla, a Habitué címűek ragadnak meg jobban. A tárlat holnap reggel nyílik meg a közönség részére.

* 1000 zongoraművész versenyzett Párisban a „Rubinstein“-díjért, melyet Backhaus, a jelenkor legzseniálisabb művésze nyerte meg. Valósággal meghódította hallgató közönségét, s az utolsó bécsi kritika Rubinstein utódának nevezi. Nem csodáljuk tehát, ha az Aradon november 28-án tartandó hangversenyére oly nagy az érdeklődés. Jegyek Ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

* Az Uránia új műsora. Nagy tetszéssel fogadta a közönség az új műsor szerdai bemutatóját. Csupa érdekes mozgófénykép, melyek mindegyike külön vonzerőt képez. A legtanulságosabb két kép: egy utazás Hollandián keresztül és a különböző nemzetek husvét-i szokásai. Mindkét kép kiváló műgennddal van összeállítva. Hollandia érdekes városai, festői szép vidékei vonulnak el a néző szemei előtt, a hollandi népviselet legkülönbözőbb változatai gyönyörködtenek. Ahány ház, annyi szokás, ez áll a különböző nemzetek ünnepi szokásaira is. Ezek a különös és etnografiai szempontból is érdekes szokások egy ünnepnél sem annyira különbözők, mint épen a husvét-nál. Angol, francia, német és olasz husvét-i szokásokat mutat be egy rendkívül érdekes mozgófénykép. A kitűnő műsört még csütörtökön és pénteken mutatják be. 791

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Értesítőség — — — — — 357

Adonivalal éshirdetési osztály — 151

Winckler István és Laucsik Máté

A szabadkai ügyész vallató receptje.

Sokat foglalkoztatja most a közvéleményt a szabadkai bűnpör egyik főszereplőjének, Winckler István dr. kir. ügyésznek az az eljárása, hogy Jánossyt presszióval készítette a beismerő vallomásra. Főlkeltette benne a féltékenységét Haverda Mariska iránt; tudomására adta Jánossynak, hogy az az asszony, akiért ő gyilkolt, szerelmi viszonyt folytatott Vojtha Antallal. Ezt oly módon adta tudtára Jánossynak, hogy a gyilkost az ügyészi szoba egy szekrényébe ültette és az alatt Haverda Mariskával elmondatta Vojthával való viszonyát. Jánossy ekkor mint az őrült ugrott elő a szekrényből és dühösen ordította:

— En öltem meg Haverda Boldizsárnét, de Mariska biztatására.

Winckler Istvánnak ez a metódusa nem új. Mikszáth Kálmán *Egy rendőr zseni* című elbeszélésében megírta, hogyan vallatott a szegedi börtönben Laucsik Máté, a Rózsa Sándorék híres csendbiztos. Mikszáthnak azt az elbeszélését, amelyet Winckler ügyész vallatási receptnek használt, itt közöljük:

A vén Fodor János, a vidék legmódosabb mágnás parasztja ült bent nehéz vasban a szegedi várban.

Nem vallott semmit a vén kópé — pedig tömérék jel azt mutatta, hogy sok terhes állapotnak ő a fősrőfja. A hurok folyton kisebb karikába fonódott a nyaka körül, de még sem olyanszűkre, hogy megfojthatta volna.

Laucsik, az elhíresült vizsgálóbíró megpróbált mindent, elindult száz szálon is, de mindig csak odaért, hogy semmi bizonyosat nem tud.

Hát egy nap — mikor már jóformán lemondott minden reményről, megnyílik a kancellária ajtaja a gyönyörű paraszt menyecske lép be rajta, módos piros cipellőkben, sarkig érő selyem kendővel, ezüsttel kihányt kacabájban.

— Jó napot kívánok tekintetes uram!

— Adjon isten szép asszony lelkem — mond Laucsik hanyagul felpillantva. Mit hozott galambom?

— Hát én bizony az uramhoz jöttem volna, ha beengedne hozzám a tekintetes ur.

— No és kicsoda a maga ura?

— Hát bizony az a szegény Fodor János.

— Ah! A Fodor János? szolt Laucsik csodálkozva. Bizony nem hittem volna, hogy ilyen szép felesége van.

Laucsiknak most villant eszébe, hogy nini, nini, hiszen neki a szerelmi szálon kellett volna indulni mindjárt eleinte. De ki az ördög gondolhatta egy hatvannégy éves emberről?

— Aztán hallja-e szép asszony, hogy mehegett fiatal létére ilyen vén emberhez?

— Hja, a szegénység tekintetes uram! Ő tett engem urrá. A szemétből emelt fel a nagy gazdagságba. Én jártam jól, nem ő.

— No, hanem rosszkor jött menyecske, mert az ura beteg most és az orvos megtiltotta, hogy beeressek hozzá akármit is. Hanem jöjjön el a jövő héten... az az, hogy akkor meg én nem leszek itthon. Tudja mit, jöjjön el úgy két hét múlva.

A szép asszony eltávozott. Messze lakott, valahol a szatymázi tanyákon, be sem jött a városba, csak a mondott időben.

— Eljöttem kérem alásan — szolt a Laucsik szobájába nyitva.

— Eljött? Hát kirendelte be? Kezdé Laucsik idegenül tekintve rá.

— A tekintetes urnak tetszett mondani,

— Én? Nem is ösmerem magát. Hát ki maga?

— Hiszen tetszik tudni, voltam itt a multkor.

— Hja lelkem, nem káptalan az én fejem, hogy minden embert az eszemben tartsak, megfordul itt ezer is napjában! Mi a neve?

— A Fodor Jánosné vagyok, kérem alásan.

— A Fodor Jánosné? Aha, tudom már. No hát mit akar Fodor Jánosné?

— Eljöttem az uramhoz, a hogy mondva volt.

— Az urához jött el? — hebegé Laucsik csodálkozó szemeket vágva. Hát nem kapta meg a levelemet?

— Nem kaptam, kérem.

— Hogy lehet az? Pedig megírtam galambom, hogy az ura meghalt még a mult hét elején. Értesítve volt.

Az asszony elpityeredett s ziháló mellett mondá:

— Nem, semmit sem kaptam.

— Ejnye, ejnye, de restellem. Ez már mégis csak nagy rendetlenség! No ezt nem hagyom annyiba!

Laucsik csengetett. A belépő hivataloszolganak megparancsolta boszankodva:

— Küldje be Mihály, az irnokot!

Az irnok bejött.

— Hallja amice, elküldte maga a levelet Fodor Jánosnénak a férje haláláról?

Az irnok zavarba jött.

— Igazat mondjon! — menydörgött Laucsik haragosan.

— Bocsássa meg főnök ur, de elfelejtettem... Kiment az eszemből.

Laucsik most már nagy méregbe jött. Indulatosan csapkodta az aktákat jobbra, balra s lár-mázott, hánykolódott.

— Ez már mégis sok. Ezt már nem tűröm. Ez a szegény asszony el se jöhetett a végtisztességre. Mert tartuk meg a törvényt, de a mi emberi dolog, az emberi dolog. Takarodjék a szemem elől haszontalan fráter!

Azután a menyecske felé fordult szeliden:

— Lássá, én nem vagyok az oka. De az ember soha se végezheti a kötelességét ezek miatt a rendetlen emberek miatt.

Lassan-lassan az asszony is beletörődött.

— Hiszen ha már úgy esett, ki tehet róla... szolt sóhajtván... az isten ellen nem tehetünk.

Kötényével törülgette könnyeit... vagy hogy talán csak markirozta, mintha törülné, mert az asszony hamis portéka s keresztényi megadással távozott a várból.

De nem mult el két hét sem, ott volt megint Laucsiknál nyalka gyászban.

— Ejnye! — kiáltott fel a vizsgálóbíró, mert most mindjárt megösmerte, maga már megint itt van Fodorné? Mit akar itt szüntelen? Hát hány-szor mondjam már, hogy meghalt az ura?

— Nem is a végett jöttem most tekintetes uram, hanem hát...

— No csak szaporán mondja el, mert nincs időm...

A szép özvegy lesütötte szemérmatosan a szeméit.

— A pap küldött ide... vallogatta ki apródonkint.

— A pap? miközöm nekem a pappal?

— Nem is a tekintetes urnak, hanem, hogy aszongya, hozzam el előbb a halotti levelet, mert ő addig engem össze nem esket.

— Össze nem esketi? De hát kivel esketné össze? Mit beszél itt össze-vissza bolondokat!

— A Rigó Palival.

— Ki az a Rigó Pali?

— Egy jóra való legény, tekintetes uram.

— Ejnye, de hamar beleszeretett? ... No lám, lám... ilyenek az asszonyok... de hát tán még sem illő volt ilyen hamar.

— Szerettem ám én azt azelőtt... Tetszik tudni, régen jó szívvél vagyunk egymás iránt.

— Persze, így már más, így már értem. Aztán miféle foglalkozásu ember az a Rigó Pali?

— Kocsis volt a szegény megboldogult uramnál.

— Ha így van, — szolt Laucsik nyájasan — nekem semmi kifogásom ellene, hanem az nem olyan kurtán megy, a halotti levélre stempli kell, ki kell iratni a halálzási könyvből. Egyszóval, ez csak úgy öt nap múlva lesz kész s akkor is elég paradéval jár. Jöjjön el négy nap malva.

Addig a négy napig jól használta fel Laucsik az idejét.

Vallatás közben ráért kedélyes csevegésbe is ereszkedni Fodor Jánossal.

— Ej János, János, de szép felesége van... Nem csodálom, hogy az a szép asszony olyan keményen köti az élethez.

A vén betyár szeméi megcsillantak

— Bizony van annak, aki meg nem issza, — mondta rá kevélyen.

— Kár, hogy olyan félrelépő jószág.

De már erre elfutotta Fodor szeméit a vér.

— Ne mondja azt, tekintetes uram! Kinözzon engem, csináljon velem akármit, de a feleségem tiszta becsületét be ne feketitse, mert az már nem tartozik az igazságszolgáltatáshoz.

— No-no-no... ne tüzeljen bátyó... mert úgy van, amint mondom. Mikor hazudtam én magának valamit?

— Tudom, hogy nem hazudott, de ez még sem igaz! Hamarabb lehet báránynyá az ördög, mint az az asszony ördöggé.

— Pedig a kocsis a csábítója! Vele tart, vele tartott.

— Ne tovább! — bődült fel a betyár fáj-dalmasan.

— No, majd meg fogja hallani a saját füleivel. Akarja-e?

— Ha akarom-e? Inkább lássam leszakadni a mennyországot. De azért ott leszek, — tudom, szegényben marad a tekintetes ur.

Laucsik gunyosan kacagott fel erre s ez a kacaj sokkal jobban szurta, döfte a szerelmes vén betyárt, mint a rettenetes „Ráday bölcső”.

A megállapodáshoz képest negyednapra ott volt a szép asszony. Laucsik megtartotta a szavát. A betyárt odaállította a szemszédaszobába két rendőr közé, hogy mindent hallhasson, de ki ne léphessen onnan.

A szép asszonynak pedig így szolt a rögtönzött törvényszékre mutatva:

— No mondja el az uraknak, mit kíván, ismétélje még egyszer, amit nekem elmondott, hogy ismerkedett meg Rigó Pállal s jelentse ki, hogy férjhez akar hozzá menni.

Fodorné elmondta himezetlenül még egyszer azt az egész szegénylős históriát... csak néha sütötte le szelid kék szeméit, vagy a kendőjét taszította lejjebb a szemére.

Mikor az utolsó szót is kiejtette, egyszerre felpattan a szomszédaszoba ajtaja s előrohant csörgő láncával, a rendőrök kezéből kiszakítva magát, Fodor János s felemelte ökleit!

— Verjen meg az Isten Zsófi!

— Jaj nekem, jaj nekem! sikoltott fel az asszony. Irgalom, könyörület.

— Beszélhetsz már! — szolt megvetőleg tompán. — Tekintetes uram pedig fogja meg azt a tollat és írjon. Majd beszélék én már.

Mialatt Laucsik hirtelen papírt vett, még egy lesújtó tekintetet vetett az asszonynra.

— Megyek már az akasztófára szívesen, hanem te is velem jössz Zsófi... velem jön a latrod is. Szépen együtt megyünk jó gerlice párom!

— Én ártatlan vagyok — rebegé az asszony halálra váltan roskadozva.

— Ártatlan! Az ám! Csakhogy éppen a te fekete hajaddal fojtottad meg a borsos asidót ... mert nem volt kötelünk. Te nyirtad le kötelnek a hajadat. Nézzék meg kérem, hol a baja ennek a személynek? No, de hadd kezdjem az elején. Tessék csak irni tekintetes uram ...

Szerelem az utcán.

Letartóztatott Don Juan.

Távirati tudósítás.

Arad, november 3

Bittner József budapesti bérkocsis-segéd az éjszaka együtt szórakozott Nagy Klára huszonkétéves leányzóval a Kisvigadó nevű mulatóhelyen. Innen később eltávoztak a Kisfűvaros-utca sarkán levő vendéglőbe tértek, ahol mind a ketten bőségesen ittak.

Éjfél után két óra felé járt az idő, mikor ismét az utcán voltak. Hideg, nyirkos őszi éjszaka volt, de ez nem lohasztotta le a huszonhatéves Bittner jókedvét.

— Nézze Klárka, — szólott kísértőjéhez, — milyen néptelen az utca, sehol egy lélek, az Isten is szerelemre teremtette ezt a vidéket!

A leány hevesen tiltakozott a föltevés ellen.

— Én fádom, — mondotta — azután meg az utcán ilyet nem teszek!

A fiatalember erre azzal argumentált, hogy az első kifogás egyáltalában meg nem állhat: most fázik, de majd később nem fog fázni. Ami pedig a másodikat illeti, hát az is gyöngé, mert a lényeges az, hogy ne lássa senki az embert. Nagy Klára azonban hősiiesen védelmezte föl-fogását és a férfi mindennemű kísérletére heves nem-mel válaszolt.

Bittner végtelenül elkeserítette ez a makacs ellentállás. Indulatában botjával nagyot ütött Klárka kezefejére, a mitől a szegény leány megtántorodott, hanyat esett és segítségért kiáltozott.

— Hiába kiabálsz, — nevetett a szerelmes ember, — nem jár erre senki!

És Bittner József elérte célját.

— Mikor ez megtörtént — beszélte később Nagy Klára a rendőrségen, az ügyeletes tisztviselő előtt, — együtt mentünk tovább. Alig tettünk néhány lépést, Bittner ur megint ostromolni kezdett és megint...

— Erőszakoskodott ezzel az alkalommal is? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— Nem!

— Hát maga miért tűrte?

— Mit csináltam volna? Nem volt ott senki, egyedül voltunk és én féltem tőle. Az volt a szándékom, hogy mihelyt rendőrt találok, oda szaladok hozzá és megmondom neki, mit művelt Bittner ur. De rendőr nem volt sehol és így Bittner ur könnyen elbánt velem. Mikor azután megint tovább mentünk, néhány perc múlva Bittner ur harmadszor ölelgetni kezdett. Már majdnem a földre tepert, amikor végre észrevettem egy rendőrt, aki kiszabadított a körmei közül.

Bittner József nyugodtan védekezett a súlyos vádak ellen.

— Igaz, — vallotta a jegyzőkönyvbe, — hogy Klárikával szemben helytelenül viselkedtem, csakhogy ez Klárka beleegyezésével történt. Sőt ő biztatott...

A rendőrtisztviselő erre azt kérdezte tőle, hogy hát hogyan került a leány kezére az a folt, amely nyilvánvalóan ütés nyom?

— Ennek alkalmasint az a magyarázata, — válaszolta Bittner, — hogy mikor enyelegtünk, tulságos erősen találtam megszorítani Klárikát. De ismétlem, erőszakról szó sincs.

A rendőrtisztviselő nem volt ezen a véleményen és Bittner Józsefet letartóztatta.

Megszökött urinó.

A szép asszony meg a kisbögös

Mint a P. N. írja, érdekes szerelmi regényről suttognak most Budapesten: egy nagyon szép, fiatal asszony otthagya az urát, meg a három gyermekét és megszökött egy vézna, csunya cigánnyal. Talán még Pesten vannak elrejtözve a kíváncsi világ elől, talán már továbbmentek, nem tudni bizonyosan, de alnyi igaz, hogy a szép asszony eltűnt a férje házából és a cigányt három napja nem látta sem a bandája, sem a felesége, sem pedig neveletlen öt gyereke... A regény még nyáron kezdődött, a csudaszép Margitszigeten. Az asszony, egy budai doktor felesége a férjével meg a három kisgyerekével kint nyaralt a szigeten. Mindenki ismerte őket, tudták az életük történetét is s nem győztek rajta eleget csudálkozni, hogy a huszonnyolc esztendő, virulóan szép asszony néhány esztendővel ezelőtt hozzáment az öreg doktorhoz. Neki igazán nem kellett volna férjhez mennie az öreg emberhez: szép is volt, gazdag is volt s kérője akadt annyi, amennyit csak akart. Mégis az öreg doktort választotta s amint beszélük, boldogon is élt vele. Szép csöndben, nyugalomban, kerülve minden nagyobb társaságot és zajosabb mulatságot, amelyek nélkül pedig nem tudott ellonni leánykorában. Három gyereke született, három kedves, szép kisgyerek és most, amikor nem messze volt már az az idő, hogy újra örvendetes családi esemény érje, most megszökött egy cigánnyal... A cigány pedig nem is primás, nem is szép legény, hanem csak közönséges kisbögös. Nyáron ott játszott a felsőszigeten s ott látták meg egymást a szép asszony meg a vézna, sovány kisbögös. Csunya kis ember volt a cigány, de szép esték borultak le a szigetre; rózsafák virágoztak mindenfelé és a fák hosszú, rejtelmes árnyat vetve hajoltak a Dunára. Ezek a nyári esték, amelyeken halványkék sugarat hintett mindenfelé a hold és sápadt fénye reszketve himbálózott a tompán morajló hullámokban, ezek az esték hozták össze a csunya cigányt a szép asszonnyal. Ezek az estéken, amelyeket szerelmeseik számára teremtett az Isten, sokan látták a szigeten együtt s tálni a szép asszonyt a kisbögőssel s az ismerősök legelőször is azon habo-rodtak fel, hogy a szép asszony a — kisbögőst választotta.

— Mégis, ez sok, — mondották. — A kisbögösnek felesége van, a kisbögösnek öt gyereke van s a kisbögös egy csuf cigány... A legcsun-nyább az egész bandában.

Már elmúltak a holdas nyári esték és hűvös szellő változott a sziget fái között lappangó szelid szellő, amikor az öreg doktor megtudta a felesége hűtlenségét. Amint ez már évezredek óta szokás, ő volt az utolsó, akin a fülébe jutott a hír, de annál nagyobb patáliát csapott aztán szegény. Az asszony duzzogott, hazament a szüleikhez és magával vitte a három gyermekét, de egy hét múlva kibékültek s ment volna minden úgy tovább, ahogy azelőtt, ha közbe nem jön a — kisbögös. Mert a kisbögös nem hagyta el az asszonyt, a kisbögös szívében szerelem égett és az asszony újra a kisbögösé lett. Egy hét múlva már újra szüleinél volt az asszony, de csak azért, hogy újra kibéküljön a férjével s a szegény, ártatlan, három kisgyerek sehogysem tudta megérteni, mért laknak egyszer a szüleiknél, egyszer a nagyszüleiknél, mikor sem járvány nincs, sem pedig hurcolkodás... Nyár óta ilyen volt az élet és ezt az életet szakította most félbe a szökés. A szép asszony három nappal ezelőtt megszökött a csunya cigánnyal. Nem irt bizony az urának egy sort sem, csak elvitte a három kisgyereket a szüleikhez és elment. Velem a kisbögös is, hűtelenül

elhagyva a bandáját, a feleségét, meg a síró öt apró gyermekét... Hol vannak, nem tudják. Kerestetni nem merik őket a rendőrséggel, mert félnek, hogy nyilvánosságra kerül a dolog s így csak remélgetik, hogy az asszony meggondolja magát s visszajön. A férje belebetegedett az izgalomba, az asszony családja kétségbe van esve s a pesti társaságokban suttogva beszélük, hogy nyolc kisgyerek sir az apjuk meg az anyjuk: a kisbögös meg a szép asszony után...

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentés szerint e hó 4-én az időjárás: nyugaton hűvös, délen elvélve csapadék.

— Franciaország és monarchiánk viszonya. Párisból táviratozzák: Teljesen megbízható forrásból érkezett hírek szerint Pichon francia külügyminiszter kijelentette Isvolszky orosz külügyminiszternek, hogy Franciaország teljesen egyetért Olasz és Oroszország politikájával, de egyúttal kijelentette azt is, hogy Franciaország nem vesz részt olyan lépésben, mely Magyarország-Ausztria ellen irányulna.

— Törvényhatósági bizottsági tagválasztások Aradmegyében. A Lenkuca Mihály csermői tanító halálával megüresedett megyei törvényhatósági bizottsági tagságra ma volt a választás Csermőn. Keresztes Lajos csermői községi jegyző 155 szavazatot kapott Burdán Tivadar borosjenői ügyvéd néhány szavazatával szemben s így Keresztes Lajos lett az új törvényhatósági bizottsági tag. — Ujszentannán is ma volt a törvényhatósági tagválasztás Nachnébel Ödön halálával megüresedett helyre. Harminckilenc szavazattal megválasztották Ackermann István földbirtokost. Szavazatot kaptak még Zombori János és Hell János is. — A buttyini kerületben Mager Traján esperes elhunytával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságra szintén ma volt a választás. Bottka Gyula királyi telekkönyvezetőnek, a hivatalos jelöltnek 186 szavazatával szemben Popa György dr. görög keleti román szentszéki ülnök lett megválasztva 226 szavazattal.

— Sztrajkmozgalom az Operában. Budapestről táviratozzák: Az Operaház kardalosa ma délután gyűlést tartottak és elhatározták, hogy ha 48 óra alatt nem teljesíti követelésüket az igazgatóság, akkor sztrajkba lépnek. Ezt a határozatot azonnal küldöttséggel tudatták Mészáros igazgatóval, aki azt mondta, hogy kevés a negyvennyolc órai idő. Sokan közbekiáltottak: „Ez 48 óra. Már 10 éve csalogatnak bennünket!” Az igazgató kijelentette, hogy a kultuszminiszternél jelentést tesz az ügyről. A mozgalomnak komoly epizódja is van. A nagy izgalom következtében ma este az opera kulisszái mögött Gyárfás Bertalant szélhűdés érte és eszméletlenül összeesett. A kórházba szállították.

— Wittmann Károly temetése. Ma délután három órakor temették el nagy részvét mellett Wittmann Károlyt, az öngyilkos szállótulajdonost. A temetésen, mely a felső temető halottas házából történt, az elhunyt családján kívül nagy számban jelentek meg tisztelői és barátai. Ott voltak a Vendéglősök és kávéosok ipartársulatának tagjai, továbbá Keresztes Gyula dr., Kristyóry János, Pogonyi Nándor és még számosan. A halottas háznál Csécsy Imre ev. református lelkész mondott megható beszédet. A koporsót sok koszoru borította.

— Difteritisz járvány a Hegyalján. A difteritisz a hét folyamán a hegyaljai, különösen Ó-Paulis, Radna, Solymos, Milova és Odvos községekben lépett föl. De leginkább Radnán öltött járványszerű jelleget, hol az összes iskolákat és ovodát egyelőre a hatóság intézkedésére bezárták. Bradeán Athanasz dr. járási orvos, minden óvintézkedést megtett a betegségtovaterjedésének megállítására. Radnán ezideig mintegy 30 eset kettő halálos kimenetelű, fordult elő.

— Bárókisasszony — kasszafünder. Egy kolozsvári lap azt a föltűnő hírt közli, hogy Bánffy Jolán bárónő, akinek a nagybátyja Tóvisen lakik, Kolozsvárott kasszafünder lett a Színház kávéházban. Bánffy Jolán tavaly tudva lévőleg sikkasztott a nagybátyjától és megszökött, de Budapesten elfogták és hazatoloncolták. A bárókisasszony kolozsvári föltűnéséről ezt mondta a rendőrkapitány:

— Van tudomásom arról, hogy a vezetés alatt lévő ügyosztályon vagy öt nappal ezelőtt ideiglenes igazolványt állítottak ki egy új kávéházi felirónőnek. Az igazolvány Bánffy Jolán névre szól. Hogy az illető leány baronesse-e vagy sem, arra nézve valóban nem tudok érdemleges választ adni. De mindenestre érdekesnek tartom felemlíteni azt a körülményt, hogy az ideiglenes igazolvány kiállításakor a jelentkező nevének leírásakor határozottan kérte a kettős f betű s az y használatát. Mi tehát így is állítottuk ki az ideiglenes igazolványt.

— Az aradi veszthely megváltására újban beérkezett adományok: Eddig befolyt 49297 K 42 fillér. Ebből leütve L. Gyenize Bridgeport Amerika által küldött s nem ide tartozó 12 K 25 fill. Marad tényleges álladék 49,285 K 17 fill. Lugos város 50 K, Székelyudvarhelyi kereskedők és kereskedő ifjak 16 K 90 f, Szolnokujvárosi olvasókör 15 K 70 f, Zadorfalva község Gömörmegye 15 K 92 f. Telpec község Győrmegeye 10 K, Kéménd község Esztergommegye 5 K, Szabolcsvármegye 50 K, Nagysáros község Sárosmegye 10 K, Fogarasi vármegye 200 K, Kisküküllő vármegye 9 K 90 f, Filep Miklós 10 K 66 f, Szamosvölgyi vasút részvénytársaság, Deés 20 K, Ragályi község 6 K 60 f, Mohács község 50 K, Szurdok község 20 K, Szalmárnémeti ágostai evangélikus egyház 14 K, Kiskölesd község 13 K 22 f, Enese község 5 K, Nagybacsanak város 50 K. Összesen 49,869 K 72 fillér.

— Alarcos rablók egy szállóban. Zólyombrézóból írják: Október 24-én hajnalban két órákor a vasgyári szálló második emeletén két alarcos rabló megtámadta Pulai Antal főpincért, aki csak lelki bátorságának köszönheti, hogy életben maradt. A rablók a villamos körteket eltávolították a második emeleten és Pulai szobájában. Amikor a főpincér fölment szobájába, azt gondolta, hogy a biztosítók kiégett. Szobájában gyújtót gyújtott, de abban a pillanatban már torokon ragadták. Pulai hanyat vágta magát és kiabálni kezdett segítségért. A rablók megijedtek, hogy a ház népe összefut, tehát gyorsan elmenekültek. Megállapították, hogy a rablók a helyi ismerős emberek lehettek, Pulai szobájába tolvajkulcsossal jutottak be. A múlt hónap 20-án szintén ők törtek be tolvajkulcsossal Mózer Pál pincér lakásába és elvittek onnan 500 koronát és több ékszert. A esendőség nyomoz. Az egyetlen bűnjel egy kloroformos üveg, amelyet a főpincér asztalán felejtettek. Ugylátszik, az volt a tervük, hogy az altatószerrel elkábítják. A rablók tudhatták, hogy az egész heti bevétel, körülbelül ötezer korona, Pulainál van.

— Öngyilkosság. Az aradmegyei Acsuván Palaszkín Nikolaj 53 éves gazdálkodó ma reggel felakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt. Tettének okát nem tudják.

— Gyűjtés a halottak napján. A tüdőbeteg gyermekek felsegítésére két persely volt felállítva a temetőben halottak napján. A perselygyűjtés eredményéről ma számoltak be dr. Mülek Lajosné, Kintzig Jánosné és Vertán Endréné. A perselyekben körülbelül 300 korona gyűlt össze. Ezen kívül a következő adományok jutottak még Mülek Lajosné kezéhez: Dezsőfi J. 1, Katolikus-kör 14, Zubor Andor 5, Varjassy Árpád, Kovács Vince, Szántay Lajos 3—3, Issekutz dr. 1. özv. Starescuné 1, Neuman Dánielné 1, Hirschl Zsigmond 1, Izraelita Műegylet 42 koronát adtak. Így összesen 316 korona 61 fillért juttatott el ma a vezetőség a gyermekvédő liga központjába. Újabb adományokat köszönettel vesz át dr. Mülek Lajosné.

— Vilma királynő a népkonyhában. Vilma Hollandia királynője, sorra szokta látogatni országát valamennyi nagyobb városának népkonyháját és egyéb jótékony intézeteit. Pár nappal ezelőtt Amszterdamban járt a királynő s benézett az ottani népkonyhába, a hol egy jótékonyaságról ismert, előkelő amszterdami hölgy kísérte végig. Nem csekély fáradságba került, hogy a királynőtől az utca kíváncsi népét távol tartásuk s mindenki örült, mikor végre a fejedelemasszony a konyhába ért. Itt megízlelte és nagyon jónak találta az ételeket. Az öreg szakácsnő arca csak úgy sugárzott a boldogságtól. Végre megkérdezte a királynőt:

— Hol tartja ön azt a sok élelmiszert, a mit ennek a nagy népkonyhának a föntartására hetenkint bevásárol?

— Itt, felség — szölt, mielőtt a szakácsnő még felelhetett volna, az előkelő hölgy és kinyitotta egy hatalmas konyhaszekrény ajtaját. A hatás csodás volt, mert a szekrényben egy fiatalember volt, illetőleg kuporgott. Az előkelő hölgy szemrehányást tett a szakácsnőnek, a miért öreg asszony léte nem szégyel fiatalembert rejtegetni magánál. A szakácsnő kétségbeesetten tiltakozott a vád ellen, mentegődzött a korával; ő nem engedte be azt a fiatalembert, azt sem tudja, hogy kicsoda. És a szakácsnő igazat mondott, mert az a férfi, akit a konyhaszekrényben találtak, egy nagy amszterdami lapnak a munkatársa volt, aki valami módon észrevétlenül bejutott a konyhába s ott sietve a szekrénybe bujt, hogy a királynőt láthassa s hogy a legnagyobb pontossággal megírja lapja számára a királyi látogatást. A hírlapíró sürű bocsánatkérések közepette el akart távozni, de a királynő nem engedte s kezét nyujtva, így szölt hozzá:

— Nem, nem, ön velem jön. Ha már ennyi fáradságot vett magának, hogy egyszer lásson, akkor hosszabb ideig legyen része ebben a szerecsében.

— Eljegyzés. Schenk Rudolf déli vasuti mérnök eljegyezte Vértes Mariskát Székesfehérvárott.

— Kell Manó cég ajánlja hirnemes ke Lengyecharisnyáit és ruhadísz remekeit. Telefon szám 673. 131

— Házassulandók figyelmét felhívjuk Bruckner Lipót dus választéku butorraktárára. — Neuman-palota. 3701

— Lefoglalt 100 koronás. A békéscsabai posta- és távirtdahivatal utalványosztályában ma délelőtt érdekes eset történt. Egyik pénzfeladó, egy hamisnak látszó 100 koronás bankjegyet adott fel. A szolgálatot teljesítő hivatalnoknak feltűnt a bankó és lefoglalta, majd jelentést tett az esetről Balogh József postafőnöknek is, aki a hamisnak látszó bankjegyet hivatalos uton felterjeszti az osztrák magyar bankhoz s ha ott a pénzt hamisnak találják, úgy a bűnvádi eljárást megfogják indítani a pénz feladója, vagy pedig ha a 100 koronást mástól kapta, az ismeretlen tettes ellen. A lefoglalt 100 koronás nagyon ügyes hamisítvány. Kissé nagyobb a rendesnél és halvány fűzőld színű. A bankjegy serie-je és száma valószínű, hogy gummi-bélyegzővel van a papírpénzre nyomva.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 3-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságokat kötöttek: Született: Grünbaum Vilmos mázolósegédnek Ilona nevű leánya. Meghalt: Antaleszku Kuzman 1 és fél éves fiu, Hertel Mátyás 9 hónapos fiu. Házasságot kötött: Vas János máv. fékező Kovács Juliannával, Frank József cukrász Világ Rózával.

— Elveszett. Október hó 30-án este Flórián-utca 4. számú háztól kezdve, a mellék utcákon át a Dezső-utcaig elveszett egy új fekete szalonmellény, krém-selyem, fekete virággal. A megtaláló 5 korona jutalomban részesül, ha átadja a lap kiadóhivatalába. 4121

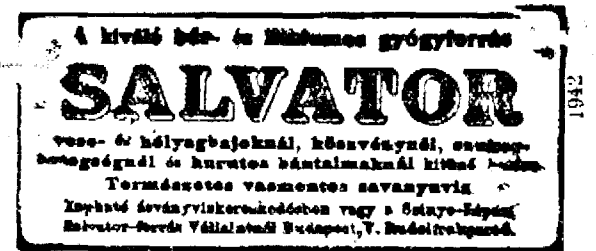
— Kossak esász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— Tulzsfolt raktár miatt női táskák, pénz és szivartárcás, cocus lábtörők, cocus szőnyeg, parquetta és más háztartási kefeáruk, tisztító szerek, haj, ruha és fogkefék, fogpor, mosdó szappan és mindennemű illatszerek legnagyobb választékban és mélyen leszállított árban kaphatók Hegedüs Gyula üzletében Aradon, Andrássy-tér 15. 3771

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedüs Gyula cégeknél. 3943

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

TARKASÁGOK.

(Kuplé Haverdáékról.) A szabadkai bűnpör már a humoristákat is megszólaltatja. Ugyanis ma, amikor Jánossy mindent magára vállal és úgy látszik, hogy Haverda Mariskát és Vojthát szabadlábra helyezik, már akadt élelmés vállalkozó, aki Mariskával üzletet akar csinálni. Föllépteti egy kabaretben énekesnőnek. A helyre nézve is történt már megállapodás. Valószínű, hogy a budapesti Royal valamelyik termékét fogják erre a célra kibérelni. A Royal-kávéház volt ugyanis a szenzációs pör szereplőinek legkedvesebb helye. Egy kabaret szövegköltő már írja a kuplékat és egy kabaretzene-költő már lázasan komponál. A dal refrainjével már elkészültek. Ez:

„Winckler bácsi, öreg bácsi szereti az éjszakát,
Bus fejének, tört lelkének ez az, ami enyhét ad.
Odajött a ketrecembe hivatalos irással,
Hivatalos ábrázattal, egy kis csokor rózsával.
Jaj nekem, jaj nekem, mit akar ez én velem
Éjszakának idején,
Hogy kerül ez én felém?
Csitt, csitt, csitt, csitt, csitt, csitt, csitt,
Szeressen csak egy kicsit.”

(Az utolsó roham.) Egy fiatal orvosról beszélnek ezt a történetet, amely szerfölött jellemző.

Azt akarják ugyanis dokumentálni vele, hogy még nagyon járattan a betegek vigasztalásában, ami pedig legfontosabb az orvosoknál.

A szóban lévő fiatal orvos két hélig járt egy öreg urhoz. Egy reggel az öreg ember csaknem sirva panaszkodott a doktornak:

— Borzasztóan szenvedtem az éjjel.

— Miért?

— Nagy rohamom volt.

Az orvos erősen a szemébe néz a betegnek és vigasztaló hangon mondja:

— Nem baj kérem. Én úgy látom, hogy ön-nél ez volt — az utolsó roham.

A kis gyermek ELPUSZTUL?

Adjon neki SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jövedvűvé válik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

már gyakran visszazólitotta szü-leiknek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb, úgy tisztaság, vala-mint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében. 5741/3

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

AN Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Arany. Nem tudjuk. Forduljon Mandl Vilmos dr. aradi ügyvédhez.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 3.

Amerika $\frac{1}{4}$ -el olcsóbb. Kínálát mérsékelt, vételkedv gyege, 8 ezer mm. 05 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.79—6.80	6.80—6.81
Buza 1910. ápr. 1. sra	3.96—13.97	14.0—14.04
Zab 1910. ápr. 1. sra	7.57—7.58	7.59—7.60
Rozs 1910. ápr. 1. sra	10.06—10.07	10.15—10.16
Buza 1910. októberre	11.57—11.58	11.64—11.65
Buz. 1910. májusra	13.84—13.85	13.87—13.88

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 659.—

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 3.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13.45—13.50
76 " " " " " " " " " "	13.46—13.55
77 " " " " " " " " " "	13.60—13.65
78 " " " " " " " " " "	13.70—14.80

Buza (Temesvári keresk. áru):

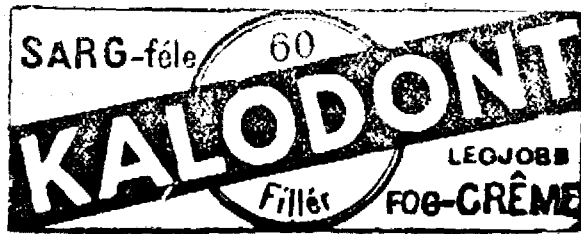
75 kilogrammos uj	13.40—13.45
Rozs uj	9.05—9.10
Árpa uj	6.40—6.50
Zab uj	6.75—6.85
Tengeri régi	5.35—5.40

Budapest kőbányái sertéskereskedelem.

— November 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felel sulyban — fillérig; közep páronként 400—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felel sulyban 116—48 fillérig; fiatal közep páronként 251—310 kilogrammig terjedő sulyban 146—148 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 140—150 fillérig.

Sertéslelészám: október hó 29. napján volt készlet 23488 darab, október 31. napján felhajtott 639 darab, okt. 31. napján elszállított 1024 darab, november 2. napjára maradt készletben: 23 903 darab.
A hirtelen sertés üzlet irányzata élénk.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi november hó 4-én:

Bérlétszűnet.

Bérlétszűnet.

YVONNE DE TREVILLE világhírű művésznő

Lovag Ferrari d'Albaredó és E. Ercolani olasz operaénekesek felléptével:

NAGY HANGVERSENY.

Műsor: 1. Nyitány a „Hunyadi László” című operából (Erkel—Liszt), zongorán előadja: Csányi Mátyás. — 2. Air de „Paris et Helene” (Gluk-tól), éneklí Yvonne de Treville. — 3. „La Calandrina” (szerzette Tomelli 1750), éneklí Yvonne de Treville. 4. Aria a „Tosca” operából (Puccini-tól), éneklí Lovag Ferrari. — 5. Credó, „Otthello” operából (Verdi-tól), éneklí E. Ercolani. — 6. Wen du nur; Es Träume mir; Ach, Wende diesen Blick (Brahms-tól), éneklí Yvonne de Treville.

Tíz perc szűnet.

7. „Musette-keringő” (Puccini-tól), zongorán előadja Csányi Mátyás. — 8. Duettó „Forze del Destino” operából (Verdi-tól), éneklí Lovag Ferrari és E. Ercolani. — 9. „Scene de la Folie”, „Hamlet” operából (Ambroise Thomas-tól), éneklí Yvonne de Treville.

Az énekrészeket Csányi Mátyás színházi karmester kíséri.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. november 4-én, csütörtök:

1. Fajdalomcsillapító. Humoros. — 2. A hontalan. Dráma. — 3. Pierrot alma. Humoros. — 4. A kis árva. Dráma. 5. — Utazás Hollandian keresztül. Természet után. — 6. A lantos. Eletkép. — 7. Szobafogság. Humoros. — 8. A huzvét különböző országokban.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen férjem, illetve édesapám elhalálózása alkalmával részvétőkkel igyekeztek mély bánatunkat enyhíteni, ez utonmondunk hálás köszönetet.

Arad, 1909. nov. 3.

4126

Özv. Wittmann Károlyné
és felesége Paula.

15%

árleszállítás!

1 kilogramm

valódi

BENSNDORP-féle

hollandi

Cacao-por

elzárt eredeti dobozokban
csak 6 korona 20 fillér.
(Ezelőtt 7 korona 20 fillér.)

Tehát olyan olcsó, hogy ár
tekintetében valamennyi
gyártmánnyal versenyez.

Kiváló minősége, tápértéke
és rendkívül kellemes íze
pedig a világ összes gyárt-
mányaival fölé helyezik. ::

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Nyíltér.

Szénüzletünket
jelentékenyen megnagyobbítva

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

áthelyeztük.

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időny tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott előnyt igénybe venni.

Becsés rendelményeilt új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel-ekövetkeztében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22. Kútkezelőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

Puskás György

épület- és butor-asztalos

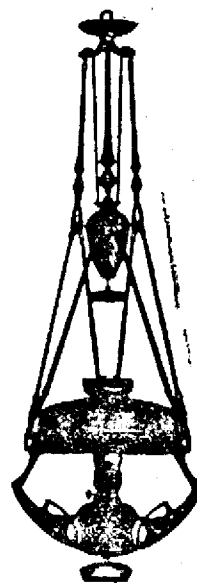
Arad, Kelemen-tér 6

Elvállal mindennemű e szakmába vágó munkákat helyben és vidékre gyors és pontos kivitelben. Szakképzettségem igazolására hátorkodom hivatkozni, hogy évek hosszú során át Czeiler és Szathmáry nagy asztalos gyárában mint vezető voltam alkalmazásban. — Költségvetéssel díjmentesen szolgállok. Meghívásra vidékre odautazom.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel 2504

Puskás György.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekből

óriási választék, több mint 400 új izlése mintá van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, (Andrássy-tér 20. szám Fischer Eliz-palota.)
Megyel és városi telefon szám 568.

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyrádemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott izlést

modeljeim

Az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan főlezerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy a legkényesebb, mint a legzserényebb igényeket kitudom elégíteni. Számos látogatásért end 343

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., 1. em.

(a Glück hussarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészülnek

Tanulóleányok felvétetnek.

ÖSMERIMÁR

AZ

ÓRIÁS FEDÁK

CIPŐ-KRÉMET?

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nárnbergi és bórkereskedésben.

Ára 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő: Szemző Armin Arad.

Olcsóbb lett Pokrócok.

a SZÉN!!

A ki téli szén és kocsz szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszeszgyári kocsz 4.60 K. 100 kg.-ként.

Porosz salon kocszen 4.60 K. 100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kocszen 4.— K. 100 kg.-ként.

Rostált pormentes faszén 6.— K. 100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 K. 100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél 5741

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

- Ló takaró Pokrócok
- Ágytakaró Pokrócok
- Fehér katoná Pokrócok
- Ablakvédő és szoba Pokrócok
- Erdélyi hosszuszőrű Pokrócok

továbbá 4037

Vizhatlan ponyvák, gabonazsákok és kötélárak a legjobb minőségben a legjutányosabban kapható Erdélyi és Bácskai Ipararu raktár Reich B. Károly Fia és Társa Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

Tényleg olcsóbb a

SZÉN!

amennyiben 5 métermázsa vételnél plomb zott zsákokban bazaszálítva kap kitűnően égő, nagy hőfoku kocszenet métermázsanként

2 kor. 80 fillérért

Engel Gyulánál

Miksa-utca 4026

Telefon szám 521.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket ki-váltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Ügyes fodrásznő

ajánkozik házakhoz Cim a kiadó-hivatalban. 4124

English Taught-By

Berlitz Method Miss Margaret Smith, Kazinczy utca 4. sz. 4128

Veszek tudományos könyveket,

szépirodalmi műveket és egész könyvtárakat, szintegy hangjegyeket is a legmagasabb áron. Az összes zsebalaku albumok, melyek 25-30 korona értékű legkiválóbb hangjegyeket tartalmaznak, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Arad. 8911

Haszonbérbe,

esetleg megvételre keresek vidéken vegyeskereskedést trafik és italméréssel, esetleg korcsmát. Cim Gyenge Sándor, Kurtics. 4095

Egy fiatalember,

ki a földmives iskolát jó sikerrel végezte, ajánlja magát valamely gazdaságba magtáros vagy irnokgyakornoknak. — Guth Sámuel, Szemlak. 4106

Megjelent

Bodrogi, Kár, kár (Alkonyat száll a pusztára) című közkedvelt magyar népdala, zongorára 1 kor. 50 fill. Kapható Inguusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. sz. 173

Kovaszincon eladó

egy 3. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

4260—1909. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott előjáróság közhírré teszi, hogy Világos község határában fekvő összes urbéres és zsellér földeken gyakorolható vadászati jogot 1910. évi április 1-sejétől 1916. évi március 31-ig hat egymás után követhető évre 1909. évi november hó 23-án d. e. 9 órakor haszonbérbe adja.

Az árverési feltételek a közgazgatási jegyző irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, avagy másolatban kivethetők. 4122

Világos, 1909. október 2 án.

Stóger Vendel, Kiss Demeter,
jegyző. bírós.

Uszi cipő-újdonságok.

Valódi amerikai czipők Weinberger János cipő áruházában kaphatók. 2095
Arad, Andrassy-tér 20.
Telefon szám 312.

Varrodák figyelmébe

ajánlja mérték könyveit Pichler Sándor üzleti könyv, papír- és írószerkereskedése Arad, Szabadság-tér 1.
Az összes divatlapokra előfizetések elfogadhatnak. 2922

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos. Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fuhsok-lával szemben.)

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Vállalkozók és tőkepénzesek figyelmébe!

Eladó bérházak!

Boros Béni-téren két emeletes, egyemeletes és földszinti. Szabadság-téren kétemeletes, egyemeletes. Deák Ferenc utcában egyemeletes, földszintes. Forray-utcában egyemeletes. Tökölly-téren egyemeletes. Rákóczy-utbában egyemeletes és magánházak földszintesek. Eötvös-utcában egyemeletes és földszintes. Kossuth-utcában egyemeletes és földszintes. Vécsey-utcában egyemeletes és magánhá ak. Kerpel-utcában földszintes és bérházak. Wesselényi-, Orey-, Magyar-, Antich-, Mikes-, Lipót-, Flórián-, Knézits-, Fejze-, Mihály-, Kapa-, Választó utcákban magánházak, telkek és kertek kaphatók. 4117

Eladó birtok.

Arad, Temes, Torontál, Krassó, Bihar-megyében 100 holdtól 8000 holdig. Holdja 200 koronától 800 koronáig. Ugy a házak, mint a birtokokat többnyire a vételárhoz csak 30% készpénz, 70% törlesztésre ajánlhatom a t. vevőknek. 7%-tól 10%-ig tisztán jövedelmeznek. Felvilágosítással szolgál díjmentesen

Deutsch M. A., Arad,
Központi kávéház.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány és gombkötő áruk nagy raktára. 3537

Rendelések a legizlésesebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMİN

szobafestő és mázó. Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1371

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész 2751
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és brillians tárgyak a legmagasabb áron megvételnek vagy más tárgyra átcserelelnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Czigler Ignátz

szobafestő és mázó. Arad, Eötvös-utca 12.
(May pék mellett.)

Eivállal szakmájába vágó min esemü munkákat helyben és vidéken árkülönbözet nélkül, legszebb kivitelben, legjutányosabb árok mellett, szavatosság mellett. 3276

Kenderessy László

asztalos mester Arad, Deák Ferenc-utca 33.
II. udvar.

Eivállal: Épület, butor, portál, iroda és boltberendezést

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépitő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

461